

VREDNOVANJE KURIKULUMA I IZVJEŠĆE O OSTVARIVANJU GODIŠNJEG PLANA I PROGRAMA

za 2016. / 2017. pedagošku godinu

Vrednovanje i izvješćivanje rezultat je timskog rada:

odgojiteljica Vrtića, pedagoginje Anne Lise Gasparini i

ravnateljice Terezije Horvat

KRIŽEVCI, KOLOVOZ 2017.

Na temelju članka 32. Statuta Dječjeg vrtića Zraka sunca, Križevci Upravno vijeće Dječjeg vrtića Zraka sunca, na sjednici održanoj 31.08.2017. god., donijelo je

O D L U K U

o prihvaćanju Vrednovanja kurikuluma i izvješća o ostvarivanju godišnjeg plana i programa rada Dječjeg vrtića Zraka sunca za pedagošku godinu 2016./17. godinu.

I. Prihvaća se Vrednovanje kurikuluma i izvješće o ostvarivanju godišnjeg plana i programa rada Dječjeg vrtića Zraka sunca za pedagošku godinu 2016./17. godinu.

II. Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

Klasa: 601-01/17-01/110 UrBroj: 2137-61-02-17-01Križevci, 01.09.2017.

Vrednovanje i izvješće razmotrilo je i usvojilo Upravno vijeće Dječjeg vrtića Zraka sunca na sjednici održanoj 31.08.2017. u sastavu:

Predsjednik Upravnog vijeća: Branka Kopilović

Predstavnici grada: Dijana Marković

Predstavnik roditelja: Mateja Forjan

Predstavnici osnivača Djelo Marijino-Pokret Fokolara

Marija Fabjan, Stjepan Balen i Lovre Baturina

Predstavnik odgojitelja i stručnih suradnika: Vesna Žuti

Ravnateljica:
Terezija Horvat

Kazalo

Uvod

1. Ustrojstvo rada

2. Materijalni uvjeti rada

3. Njega i skrb za tjelesni rast i zdravlje djece

4. Odgojno-obrazovni rad

5. Naobrazba i stručno usavršavanje radnika

6. Suradnja s roditeljima

7. Suradnja s vanjskim čimbenicima koji su sudjelovali u ostvarivanju zadaća Kurikuluma i
godišnjeg plana i programa rada

UVOD

Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje, od objave 2014. godine, postao je ishodište razvoja odgojno obrazovne prakse i kurikuluma svih vrtića pa se tako i naš Vrtić, svake godine sve više, počeo usklađivati s njegovim zahtjevima. Postupno, sustavno i timski provodili smo planiranje, ostvarivanje i vrednovanje rada Vrtića primjenjujući polazišta, vrijednosti, načela i ciljeve koncepcije Nacionalnog kurikuluma, istovremeno razvijajući svoje specifičnosti alternativnog odgojno obrazovnog programa temeljenog na pedagogiji zajedništva i odgojnim metodama sestara Agazzi.

Kontinuirano smo unapređivali odgojno obrazovnu praksu i razvijali kurikulum prema svojim prostorno materijalnim i kadrovskim uvjetima, interesima djece i roditelja te širem društvenom kontekstu u kojem Vrtić djeluje. Naša vizija izgradnje kurikuluma modernog Vrtića radala se u ozračju suradnje stručnih radnika, djece, roditelja, lokalne i šire društvene zajednice, otvorenosti Vrtića prema svima koji su pokazali interes za njegov rad i napredak. Vjerujemo da ne zvuči neskromno ako ustvrdimo da smo danas bolji no što smo bili jučer, da kontinuirano napredujemo i unapređujemo svoj rad. Posebno ističemo ulogu odgojitelja koji su znali i željeli neprekidno podizati kvalitetu rada, pedagoga motivatora i pomagača u svemu tome, ravnatelja dobrog voditelja i davatelja potpore kao i sve druge radnike koji su znali slijediti ideju i dati svoj vrijedan doprinos na putu do ostvarenja programa.

Nacionalni kurikulum obavezuje nas na osiguravanje visoke razine kvalitete odgojno obrazovne prakse i stalno evaluiranje. Provodeći evaluaciju kontinuirano smo analizirali postojeću praksu, dokumentirali dobre primjere rada iz čega su nastala izvješća pojedinih timova odgojitelja okupljenih oko istih projekata u odgojnim skupinama. Za standard i procjenu kvalitete našeg kurikuluma ove godine uzeli smo implementaciju ciljeva, dobrobiti, vrijednosti i kompetencije sadržane u Nacionalnom kurikulumu za rani i predškolski odgoj. Tako je nastala naša unutarnja procjena kvalitete koja je uključila sve sudionike odgojno obrazovnog procesa: odgojitelje, druge stručne djelatnike (pedagoga, logopeda, glavnu med. sestru, psihologa), ravnatelja, roditelje i djecu. Pedagog je izradio referentne točke po kojima su odgojitelji činili procjenu kvalitete i dali velik doprinos u nastajanju cjelovitog Vrednovanja kurikuluma i izvješća o ostvarivanju godišnjeg plana i programa rada.

1. USTROJSTVO RADA

Kurikulum i godišnji plan i programa rada Dječjeg vrtića Zraka sunca zasnovan je na Programskom usmjerenju odgoja i obrazovanja predškolske djece i Nacionalnom kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje, a provodi se po odgojnim metodama sestara Agazzi i pedagogije zajedništva.

Pedagoška godina 2016./2017. započela je 1. rujna 2016. godine.

Redovitim 10 – satnim programom obuhvaćeno je 129-ero polaznika.

Ove pedagoške godine imali smo 27-ero djece školskih obveznika.

U vrtiću radi 19 radnika.

Redoviti program u trajanju od deset sati dnevno odvijao se u četiri mješovite vrtićke skupine i jednoj jasličkoj.

Radno vrijeme vrtića je od 6.15 do 16.15 sati, a otvorenost Vrtića je bila do 17.00 sati

Unutar **10-satnog** programa s ciljem obogaćivanja odgojno – obrazovnog rada s djecom provodili smo:

- Preventivni i zaštitni program,
- Individualne programe inkluzije djece s posebnim potrebama i -
- Program izleta i posjeta.

Od posebnih programa ove pedagoške godine provodili smo:

- Program ranog učenja stranog jezika (engleski)

Od programa javnih potreba provodili smo:

- Programa predškole,
- Program za darovitu djecu
- Programe za djecu s teškoćama u razvoju.

U realizaciji odgojno – obrazovnog rada sudjelovali su:

ravnatelj :

- Terezija Horvat, VŠS, odgojitelj s kanonskim mandatom i stručnim usavršavanjem iz Pedagogije zajedništva i Agazzi metode

stručni suradnik:

- Anna Lisa Gasparini, VSS, pedagog, voditelj programa stručnog usavršavanja iz Pedagogije zajedništva i Agazzi metode

odgojitelji:

- Ružica Bjeličić, VŠS, odgojitelj savjetnik s položenim stručnim ispitom i stručnim usavršavanjem iz Pedagogije zajedništva i Agazzi metode,
- Sanja Katanec, VŠS, odgojitelj s položenim stručnim ispitom i stručnim usavršavanjem iz Pedagogije zajedništva i Agazzi metode, voditelj programa rada s potencijalno darovito djecom,
- Vesna Žuti, VŠS, odgojitelj s položenim stručnim ispitom i stručnim usavršavanjem iz Pedagogije zajedništva i Agazzi metode,
- Andreja Skalički, VŠS, odgojitelj s položenim stručnim ispitom i B2 stupnjom engleskog jezika, voditelj programa ranog učenja engleskog jezika ,
- Danijela Bermanec, VŠS, odgojitelj s položenim stručnim ispitom, na porodiljnom,
- Marusja Mesaroš, VŠS, odgojitelj s položenim stručnim ispitom, na porodiljnom,
- Ivana Orehovački, VŠS, odgojitelj s položenim stručnim ispitom,
- Jelena Šaško, VŠS, odgojitelj s položenim stručnim ispitom, i stručnim usavršavanjem iz Agazzi metode,
- Slađana Milak, VŠS, odgojitelj s položenim stručnim ispitom, zamjena za odgojitelja na porodiljnom,
- Ivona Potočki, VŠS, odgojiteljs položenim stručnim ispitom, zamjena za odgojitelja na porodiljnom,
- Darinka Škrebek, VŠS, odgojitelj s položenim stručnim ispitom, porodiljni,
- Sanja Đurec, VŠS, odgojitelj, pripravnik,
- Dragana Pavić, VŠS, odgojiteljs položenim stručnim ispitom.

računovođa, tajnik:

- Marija Fabjan, VŠS

blagajnički i administrativni radnik:

- Josip Horvat, SSS

kuharica:

- Ivančica Jurić, SSS

pomoćna kuharica:

- Ana Agneza Anušić, OŠ

spremačice, pralje:

- Vesna Brnić, OŠ
- Nataša Račić, SSS

domar:

Slavko Kalamiza, SSS

Vanjski suradnici: medicinska sestra, psiholog, logoped, tajnik, računovođa.

Zaključak i zadaće za narednu godinu:

Tijekom cijele godine ustrojstvo rada bilo je postavljeno sukladno potrebama naših korisnika. Njihove smo potrebe redovito pratili što će ostati zadaća i za slijedeću godinu. Radno vrijeme stručnih radnika bilo je fleksibilno i u funkciji ostvarivanja zadaća odgojno obrazovnog procesa. Nastavit ćemo s praćenjem ostvarivanja sati rada svih radnika kako bi na vrijeme izvršili promjene ovisno o potrebama djece i ostvarivanju programa u određenim vremenskim periodima.

Zadržat ćemo ustrojstvo posebnih programa i programa javnih potreba koji su se pokazali kvalitetni i za koje postoji interes roditelja i djece. Slijedeće ćemo godine nastaviti s ispitivanjem interesa kako bi mogli nuditi veći broj ovih programa i ostvariti prava roditelja i djece na izbor.

2. MATERIJALNI UVJETI RADA

Organizacijski i prostorno materijalni uvjeti omogućavali su djeci slobodan izbor aktivnosti, razvijanje različitih strategija učenja i stjecanja vrijednosti znanja. Okruženje je bilo privlačno s uvijek dostupnim materijalima pa su djeca bila autori vlastitih aktivnosti.

Nastojali smo poboljšati prostorno – materijalne uvjete rada.

U skladu s financijskim mogućnostima realizirali smo potrebno investicijsko održavanje: obnovu ograde, instalaciju novog pješčanika, ugradnju klima uređaja i video nadzora te početak gradnje sjenice u dvorištu Vrtića.

Dopunili smo sobe za boravak djece vrtićke i jasličke dobi novim namještajem u centrima.

U Vrtić je početkom pedagoške godine 2016/17. bilo upisano 129 -ero djece, starosne dobi od 1 godine do polaska u školu. Aktivnosti s djecom provodili smo u četiri mješovite vrtićke skupine i jednoj jasličkoj skupini.

Cjeloviti 10-satni program u pedagoškoj godini 2016./17. financiran je:

- iz sredstava proračuna Grada Križevaca (920,00 kn po djetetu),
- iz uplate roditelja korisnika (820,00 kn.),
- iz potpore ostalih zainteresiranih subjekata

Planirana ekonomska cijena bila je 1.730,00 kn (nisu uračunate igraonice).

Zaključak: U našem alternativnom odgojno – obrazovnom programu prema koncepciji sestara Agazzi materijalni uvjeti su od samog početka bili osigurani kao odgojni ambijent s unutrašnjim i vanjskim prostorima ispunjen stvarima i materijalima iz kojih su proizlazili interesi djece za aktivnosti. U slijedećoj godini nastaviti ćemo s osiguravanjem bogatstva i raznovrsnosti materijala kako bi djeci različitih interesa i razvojnih mogućnosti pružili još više izbora za istraživanje fenomena i pojava, same prirode i izražavanja unutar umjetničkih područja i izražajnih medija.

3. NJEGA I SKRB ZA TJELESNI RAST I ZDRAVLJE DJECE

Očuvanje zdravlja, unapređenje zdravstvene zaštite i njege djece te zdrava prehrana, izuzetno su nam bili važni za pravilan rast i razvoj djeteta.

Cjelokupni ritam dnevnih aktivnosti, postupci radnika i prehrana bili su prilagođeni potrebama djece.

Medicinska sestra brinula je za poboljšanje njege, pratila je tjelesni rast i zdravlje djece, sudjelovala u izradi jelovnika uz savjetovanje s nutricionistom. Zajedno s odgojiteljicama sudjelovala je u aktivnostima s djecom vezano za pranje ruku u cilju preventivnog djelovanja. Često je sudjelovala u radu jasličke skupine. Održala je predavanja zajedno s pedijatrom na roditeljskom sastanku i na stručnom aktivu odgojitelja na teme: „Dječje bolesti i preventivne mjere“ i „Pružanje prve pomoći“.

Tijekom godine provedena je detaljna analiza pobola po grupama. Izvršena su antropometrijska mjerenja koja su obuhvatila visinu i težinu djece. Sva djeca imaju uredne potvrde o obavljenom sistematskom zdravstvenom pregledu predškolskog djeteta prije upisa u Vrtić.

Sastavljanje jelovnika i primjenu normativa za prehranu djece u Dječjem vrtiću radili smo prema Standardima prehrane. U suradnji s nutricionisticom u skladu s potrebama djece i roditelja, ove smo godine napravili izmjene jelovnika. Sadnja, praćenje rasta biljaka, ubiranje plodova u našem vrtu, razvilo je kod djece svijest o važnosti zdrave prehrane.

Redovita je bila kontrola živežnih namirnica, nadzor sanitarne i higijensko-epidemiološke službe. Prema HACCP-u učinili smo sve potrebne mjere radi poboljšanja tehničko-higijenskih postupaka.

Radnici su obavezno obavljali godišnje i polugodišnje sistematske preglede.

Godišnjim, tromjesečnim i tjednim planovima posebno su odabirani sadržaji i postupci za realizaciju zadaća proizašlih iz Programskog usmjerenja odgoja i obrazovanja predškolske djece i Nacionalnog kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje.

Pored provođenja zahtjeva pravilnog dnevnog ritma, zadovoljenja higijenskih i zdravstvenih uvjeta prostora, djeca su redovito boravila na otvorenom, a organizirali smo i šetnje bližom okolicom Vrtića.

Sadržaji vezani uz zdravstveni odgoj ponajprije su se odnosili na razvoj higijenskih navika i zdrave prehrane. U svim sanitarijama koristili smo papirnate ručnike i tekući sapun. Preko vježbi praktičnog života djeca su stjecala kulturne i higijenske navike. Redovito su prala zube, a stomatologinja je dva puta godišnje vršila njihovo premazivanje.

Zaključak: Zajedničkim savjesnim radom stručnih i ostalih radnika ove smo godine postigli kvalitetu u ostvarivanju planiranih zadaća njege i skrbi za tjelesni rast i zdravlje djece. Prehrana je bila zdrava i raznovrsna, u manjem obimu potpomognuta povrćem iz našeg vrta kojeg smo uzgajali zajedno s djecom. U svim odgojnim skupinama djeca su savladala samoposluživanje i upotrebu potrebnog pribora za jelo. Svakodnevno je bila vidljiva čistoća i urednost svih prostora i njihovo estetsko uređenje.

Naredne godine nastavit ćemo unapređivanje zdrave prehrane pomažući je, makar simbolično, uzgojenim povrćem iz našeg vrta. U suradnji sa stomatologom nastavit ćemo s prevencijom karijesa i vođenjem brige o zdravlju zuba. Pratit ćemo zdravstveno stanje djece i sprječavati pojavu zaraznih bolesti.

4. ODGOJNO-OBRAZOVNI RAD

Provedba odgojno obrazovnog rada i poslovanje Vrtića tekli su dobro. Ovo Izvješće govori o realizaciji postavljenih zadaća Kurikuluma i Godišnjeg plana i programa rada Vrtića, programa u kojemu je očito da se pratio rad svih radnika, a osobito odgojitelja. Provodile su se neke procjene i evaluacije postignuća u svrhu unapređivanja pedagoške prakse, stručnog usavršavanja odgojitelja kao i uvođenja u samostalni rad odgojitelja pripravnika, gradilo se partnerstvo s roditeljima-obitelji i lokalnom zajednicom.

Jedan od važnijih kriterija kvalitete našeg Vrtića jest njegova otvorenost prema vani, sudjelovanje djece, roditelja i stručnih radnika u mnogim akcijama, projektima i istraživanjima sa zapaženim rezultatima i priznanjima. Ponosni smo što su mnogi stručnjaci prepoznali naše dosege u području odgoja djece rane i predškolske dobi te nam odali priznanja na lokalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini.

U sklopu Ekološko-obrazovnog projekta „Najljepši školski vrt“, Hrvatske radio televizije te Ministarstva znanosti i obrazovanja, DV Zraka sunca je proglašen najljepšim vrtićem u Hrvatskoj. Priznanje smo dobili radi izuzetno kvalitetnog i posebnog načina uređenja okoliša Vrtića i vrta. Po programu s Agazzi pristupom, naglasak je u odnosu djece prema prirodi i posebnu važnost pridajemo uređenju ambijenta (dvorište, park, mali povrtnjak, vrt mira, jezero, zeleni kutić, kućica za učenje u prirodi...).

Na regionalnoj i državnoj smotri projekata iz područja odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo ostvarenih u ustanovama ranog i predškolskog odgoja na području Republike Hrvatske, predstavili smo projekt „Darujmo osmijeh gradu“ koji je ostvario zapažen uspjeh.

Dobili smo Certifikat zahvale za značajan doprinos pri stvaranju kulture mira sudjelujući u međunarodnom projektu "Living peace- Živim mir". Za vrijeme Božićnih blagdana u okviru akcije "Darujemo osmijeh gradu", uključili su se uz djecu iz našeg Vrtića i učenici OŠ Vladimir Nazor i PŠ Večeslavac i PŠ Đurđić. U akciju su se uključili i roditelji koji su zajedno sa svojom djecom izraživali male poklone. U grad su djeca donijela radost, ljubav, osmijehe... slučajnih prolaznika koje smo razveselili malim poklonima s porukama

mira. Ozarila su se lica 700 naših sugrađana kad su iz dječje ruke dobili mali poklon i široki osmijeh. Svaki osmijeh koji smo dobili od slučajnih prolaznika nas je obogatio, ispunio mirom i zadovoljstvom. U ime Grada u gradskoj upravi djeci je dobrodošlicu zaželio zamjenik gradonačelnika gospodin Katanović pohvalivši znanje i uloženi trud odgojitelja da djeca od malih nogu usvajaju kulturu davanja i osjećaj za potrebe drugih, naročito u ovo predbožićno vrijeme.

Većina djece nakon završetka projekta osvijestila je potrebu za takvim djelovanjem, razvila su pozitivne stavove o važnosti svakog čovjeka i pripadnosti zajednici, kroz različite aktivnosti u projektu usvajali su humane vrijednosti poput empatije i solidarnosti.

Sudjelovanje u projektu imalo je pozitivan utjecaj na profesionalni razvoj odgojitelja i stručnog tima u području prosocijalnog odgoja, na senzibiliziranje ostalih radnika Vrčića i roditelja za prosocijalno djelovanje, na ostvarivanje pozitivne socijalne klime u gradu koja u budućnosti osigurava socijalni kapital s početkom stvaranja mreža odnosa između obitelji, vrčića, škola i lokalne zajednice.

U proslavi 25. obljetnice gradića Faro (Pokret fokolarara) 30. travnja, na svečanoj akademiji pedagoginja Anna Lisa Gasparini je prezentirala misiju i viziju Vrčića te rad kroz projekte u suradnji s mnogim ustanovama u Hrvatskoj i inozemstvu, posebno s Učiteljskim fakultetom u Zagrebu i Skopju.

Darija Drviš, viša savjetnica za predškolski odgoj iz Agencije za odgoj i obrazovanje Republike Hrvatske pozdravila je nazočne u ime ravnateljice Agencije Jadranke Žarković-Pečenković. Ivana Kulko, koje je pohađala Vrčić i upravo je diplomirala na studiju psihologije, predstavila je interkulturalni projekt "Dječje aktivno ljeto". Djeca su sudjelovala s himnom Vrčića i španjolskim plesom.

Sudjelovali smo kao predavači, odgojiteljica savjetnica Ružica Bjeličić i pedagoginja Anna Lisa Gasparini, na međunarodnoj Konferenciji u Poreču (11.2016.) u organizaciji Učiteljskog fakulteta Sveučilište u Zagrebu, s fakultetima iz Makedonje, Bugarske i Turske.

Značajno je bilo sudjelovanje pedagoginje Anna Lise Gasparini na 20-oj obljetnici dodjele nagrade Chiari Lubich za "Odgoj za mir" u Parizu, u UNESCO.

Posebnu vrijednost u ovoj godini ima imenovanje i napredovanje odgojiteljice mentorice Ružice Bjeličić u zvanje odgojitelja savjetnika od strane Agencije za odgoj i obrazovanje i Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta.

Na natječaju Volim Podravinu i Prigorje, na temu "Priroda – bogatstvo naše Županije", primili smo priznanje s brončanim znakom za grupni likovni rad djece iz vrtića.

Naš rad prepoznaje lokalna zajednica, županija i fakulteti. Povodom 25.obljetnice gradića Faro gradonačelnik je na Dan grada poklonio plaketu Pokretu fokolara zbog postignuća i rezultata, na poseban način u Dječjem vrtiću Zraka sunca...

Na Učiteljskom fakultetu u Zagrebu održan je 18. listopada 2016. međunarodni stručni skup u organizaciji EdU iz Rima i DV Zraka sunca, Učiteljskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i Agencije za odgoj i obrazovanje, pod nazivom "Odgoj i obrazovanje, inkluzija i solidarnost; područja , prakse i perspektive". Sudjelovali su predavači: prof. dr. sc. Ivan Prskalo, dekan Učiteljskoga fakulteta, prof. dr.sc. Domenico Simeone sa Universita' del Sacro Cuore iz Milana, Italije, prof. dr. sc. Vladimira Velički, prof. dr. sc. Majda Rijavec, Jelena Adamlje magistra socijalne pedagogije (Udruga Pragma), prof. dr.sc. Jaun Garcia i prof. dr.sc. Araceli Del Pozo Argentinia sa Universidad Complutense de Madrid, Španjolska (preko video zapisa).

Profesor Simeone je predavanje posvetio važnosti obrazovnog odnosa kao temelja za uključivanje. Jedan od važnih temelja za uključivanje jest sama komunikacija i obrazovanje u školskom sustavu. Isto tako, komunikacija se može odvijati kroz interakcijske sposobnosti, a one obuhvaćaju odnos sa učenicima, kolegama i obitelji. Također profesor je naglasio važnost neverbalne komunikacije između učitelja i učenika, a ona se odvija kroz pristup, susret i potvrdu. Isto tako, važan je utjecaj šire okoline koja mora biti podržavajuća, kako za dijete tako i za odgojitelje, učitelje, roditelje djece. Kao zaključak predavanja, stavio je naglasak na važnost potrebe specifične edukacije nastavnika kako bi se bolje razumjela dinamika obrazovnog odnosa te povećala i podržala promjena, a na kraju i aktivirao potencijal učenika.

Na temu „Zajednica koja odgaja, obrazuje i uključuje“, Anna Lisa Gasparini, pedagoginja i odgojitelja savjetnica Ružica Bjeličić predstavile su niz projekata i događaja koje smo realizirali u Vrtiću tijekom pedagoške godine.

Puno vremena smo posvetili pripremi projekta EU pod naslovom "Unapređenje pismenosti – temelj cjeloživotnog učenja, kao partneri". Radili smo u suradnji s Razvojnim centrom i tehnološkim parkom, OŠ Lj. Modec i Dječjim vrtićem Križevci.

Uključili smo se, kao partner s Glazbenom školom Alberta Štrige-odjel udaraljki, u projekt Jedna škola stara. Nositelji aktivnosti su bili učitelji OŠ "Vladimir Nazor", Križevci, i područne škole.

Ivana K., bivša polaznica vrtića Zraka sunca je diplomirala na studiju psihologije s odličnim uspjehom. Napravila je istraživanje između Vrtića Zraka sunca i gradskog Vrtića s naslovom: "Socijalno ponašanje djece, roditeljske odgojne vrijednosti i odgojiteljski socijalizacijski ciljevi u vrtićima humanističke i Agazzi programske koncepcije".

Cilj istraživanja bio je usporediti socijalno ponašanje djece, roditeljske odgojne vrijednosti te socijalizacijske ciljeve odgojitelja u vrtićima Agazzi i vrtićima humanističke programske koncepcije. U istraživanju je sudjelovalo 106 roditelja i 18 odgojiteljica. Skalom PROS/AG roditelji i odgojiteljice procjenjivali su socijalno ponašanje 106 djece od 3 do 7 godina. Korišten je i Upitnik roditeljskih odgojnih vrijednosti (ROV), te Upitnik profesionalnih socijalizacijskih ciljeva, preferiranih metoda poučavanja i motiviranja. Roditeljske procjene prosocijalnog ponašanja ukazuju na značajne razlike s obzirom na dob djece, ali ne i spol i vrtić koji djeca pohađaju, dok su među procjenama odgojitelja nađene razlike s obzirom na vrtić i dob djece, ali ne i spol djece. Roditeljima iz oba Vrtića najvažnije su tradicionalne vrijednosti i konformizam, zatim obrazovanje, neovisnost i sreća, a najmanje uspjeh i prestiž. Agazzi odgojiteljice više od odgojiteljica humanističkog vrtića potiču usvajanje zajedništva u odnosima te normi i vrijednosti. Odgojiteljice humanističkog vrtića više potiču pripremu za formalno obrazovanje te razvoj motoričkih i senzornih sposobnosti.

Ključne riječi: prosocijalno i agresivno ponašanje, roditeljske odgojne vrijednosti, socijalizacijski ciljevi odgojitelja, Agazzi metoda, humanistička metoda.

4.1. IZVJEŠĆE O VREDNOVANJU PROGRAMA ODGOJNO OBRAZOVNOG RADA U MJEŠOVITIM SKUPINAMA: ZELENOJ, PLAVOJ, CRVENOJ, ŽUTOJ I LJUBIČASTOJ

Vrednovanje programa provodili smo u svrhu osiguravanja što više razine kvalitete njegovog ostvarivanja usmjeravajući se na istraživanje, razumijevanje, mijenjanje i usavršavanje odgojno obrazovne prakse

Proveli smo interno, odnosno **samovrednovanje** uključujući sve čimbenike odgojno obrazovnog procesa: odgojitelje, stručne suradnike, djecu i roditelje.

Osnovno polazište u procesima samovrednovanja bilo je izravno promatranje odgojno obrazovne prakse, a u tome su najvažniju ulogu imali odgojitelji kao reflektivni praktičari. Stručni suradnici su isto tako istraživali odgojno obrazovnu praksu istovremeno djelujući na osposobljenost svih čimbenika za kvalitetnu samoprocjenu. Na osnovi promatranog, zabilježenog, radeći u timu, analizirali smo sve procese, postupke, djelovanja i postignuća, provodili rasprave (diskurse) i unosili promjene. Kvaliteti diskursa, kvalitativnim i kvantitativnim procjenama doprinosila je obvezna pedagoška i dodatna dokumentacija o programu, video zapisi aktivnosti djece i odgojitelja, foto zapisi te različiti instrumenti za procjenu uvjeta koje smo omogućili djeci, postupaka odgojitelja i postignuća djece u kontekstu individualnog razvojnog statusa, razvijenosti kompetencija i usvojenosti vrijednosti. U vrednovanju programa promišljali smo o:

- gledanju na dijete u cjelini i poticanje njegovog cjelovitog i optimalnog razvoja,
- iznalaženju novih okruženja i organiziranju raznolikih aktivnosti koje omogućavaju iskazivanje inicijative i uspješnosti svakog djeteta, omogućavaju komunikaciju, socijalnu interakciju djece i odraslih, slobodu izbora, samostalnost, kreativnost i vlastitu strategiju učenja,
- o izvođenju raznolikih aktivnosti koje objedinjuju djetetova

- iskustva i jačaju njegove kompetencije,
- o ulozi odgojitelja i timskom radu na promišljanju i osiguravanju uvjeta, o uvidu u proces i sudjelovanju u njemu, o poticanju djece na aktivnosti, usmjeravanju i upućivanju na probleme ne dajući gotova rješenja,
- o otvorenosti programa.

U timskom radu odgojitelja i stručnog suradnika inicijalno smo utvrdili razvojni status djeteta primjenom protokola za praćenje razvoja djeteta te primjenom upitnika za procjenu sposobnosti, vještina i znanja. Dobivene rezultate analizirali smo i objedinili za svako dijete pojedinačno, a zatim došli do postotka prisutnosti određene sposobnosti u odnosu na cijelu skupinu. Nakon polugodišnjeg i jednogodišnjeg perioda provođenja programa, izvršili smo ista ispitivanja i dobili pokazatelje efikasnosti programa vezano za znanja, vještine, sposobnosti i ponašanja djece, svega onoga na što je program mogao djelovati kao ciljane stimulacije za dječji cjeloviti razvoj.

Naša će stalna zadaća i dalje biti sustavno praćenje razvojnog napretka, procesa učenja i postignuća svakog djeteta te na osnovi dobivenih podataka planiranje poticaja za daljnji razvoj kao i jačanje vlastitih vještina samoprocjenjivanja.

Odgojno obrazovni rad temeljili smo na **vrijednostima Nacionalnog** kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje, na:

- znanju,
- humanizmu i toleranciji,
- identitetu (osobnom, kulturnom i nacionalnom)
- odgovornosti,
- autonomiji
- i kreativnosti.

U zelenoj skupini odgojitelji su istaknuli: Odgojno-obrazovni rad bio je u skladu s misijom i vizijom Vrtića usmjerenima na ulaganje u budućnost kroz cjeloviti odgoj i obrazovanje s naglaskom na poznavanju samog sebe, na samokontroli i odgovornosti.

U planiranju i provedbi programa u odgojnoj skupini uvažavali smo: humanistički pristup odgoju i obrazovanju, poštivali smo i ostvarivali prava djeteta, stvarali poticajno okruženje, uvažavali usmjerenost na dijete i njegove razvojne potrebe, razvojni i cjeloviti pristup djetetu koji se temelji na poznavanju djetetova razvoja, na uvažavanju razvojnih i aktualnih potreba, individualnih sposobnosti i interesa djece – "Dijete je životna klica koja teži razvoju – cjelovitom razvoju".

Djeca su znanje stekla aktivnim proučavanjem i promatranjem putem raznih igara i aktivnosti koja su sama birala (centar "Frizera", "Kuhinje", razne stolno-manipulativne igre "Nađi par", "Pronađi broj", "Pronađi boju", izrada crkve, iglua, snjegovića od čaša...)

Organizacijski i prostorno materijalni uvjeti omogućili su djeci slobodan izbor aktivnosti i razvijanje različitih strategija učenja i stjecanja vrijednosti znanja.

Okruženje je bilo privlačno djeci s uvijek dostupnim materijalima pa su djeca bila autori vlastitih aktivnosti.

Na temelju interesa i potreba djece proizašao je **projekt: "Čarolija malog kazališta"**.

Produbili smo vrijednosti koje nam otkriva knjiga te važnost čitanja od najranije dobi. Tako su starija djeca svakodnevno čitala i prepričavala priče mlađoj djeci koja su zatim te iste knjige prikazivala pomoću glume i kazališta. Sva djeca rado su se uključila u izradu maski i lutaka te u osmišljavanje scenografije. Također su za tu svrhu formirani "centar za presvlačenje" i "centar frizera".

Roditelji su uvelike pridonijeli ovom projektu pomoću raznih knjiga koje su donirali te odjećom i obućom kojima smo upotpunili naše kutiće.

Radeći po metodi Agazzi, primjenom "Majčinske pedagogije" gradili smo zajedništvo i osjećaj pripadnosti Vrtiću i skupini. Inkluziju djeteta (A.B.) s posebnim potrebama poticali smo pomoću knjige "Super je biti različit" pomoću koje su djeca učila prihvaćati različitosti i razvijala empatiju.

U plavoj skupini vrijednosti su usvajane u skladu s Agazzi psihologijom po kojoj je dijete „životna klica“ koja teži potpunom razvoju: tjelesnom, intelektualnom, moralnom, religioznom, te je preko proživljenog života svaki potencijal doveden do svog optimalnog ispunjenja. Ta „životna klica“ može se razvijati u prikladnoj okolini koja je za dijete dom ugrijan majčinskom ljubavlju.

Svako dijete je prihvaćeno sa svim svojim vrijednostima i poštivanjem različitosti. Naglasak je stavljen na zajedništvo među djecom, zajedničko djelovanje djeteta s drugima (djecom i odraslima), na percepciju djeteta kao važnog dijela zajednice kojoj pripada (skupina, Vrtić).

Važno je pomaganje velikih malima gdje je korist obostrana, djeca su stekla bolju sliku o sebi, samopoštovanje i odgovornost.

U skupini je gostovao pisac amater koji je djeci ispričao priču o konjiću Vilimu. Ostvarena je dobra interakcija između djece i gosta u skupini, djeca su pokazala otvorenost za suradnju, prihvaćanje, a sama priča motivirala je djecu na samoorganiziranje dramatizacije.

U crvenoj skupini odgojitelji su u vezi usvajanja vrijednosti istaknuli:

Djeca **su znanje** stjecala aktivno; otkrivajući i istražujući:

-osobne i tuđe kontraznakove (osobno, tuđe i zajedničko vlasništvo),
- unutarnji i vanjski prostor, okruženje Vrtića: vrt, voćnjak, jezero, senzomotorička staza, kućica za istraživanje u prirodi, dvorište, igrali se s bojama.

Organizacijom poticajnog prostorno – materijalnog okruženja usvojili smo znanja o plodovima jeseni, uvjetima za rast biljaka i vrtlarstvu, agregatnim stanja vode uz pomoć odgojitelja.

Vrijednosti humanizma i tolerancije, osjećaj pripadnosti Vrtiću i odgojnoj skupini razvijali smo svakodnevno kroz Agazzi metode: stariji pomažu mlađima i prosocijalne radnje (tzv. djela ljubavi). Senzibilizirali smo djecu za potrebe i prihvaćanje drugih, na suosjećanje kroz akciju Darujmo osmijeh gradu, Činimo dobro zajedno, kroz suradnju s Udrugom Maslačak za djecu s intelektualnim teškoćama i njihove roditelje.

Izgradnji **osobnog kulturnog i nacionalnog identiteta** pridonosili smo aktivnostima za Dan grada, Dan sjećanja na Vukovar, Božićnom radionicom u gradu, sudjelovanjem u natječaju Volim Podravinu i Prigorje (brončano priznanje za likovni rad), na Malom velikom križevačkom spravišću, zatim, izradom makete grada i panoa omogućili smo djeci doticaj s

kulturnom i duhovnom baštinom križevačkog kraja. Podržavali smo i poticali dječje projekte kao što su „Piši mi“ i „Činimo dobro zajedno“ kroz koje smo pomogli konstituirati identitet kao svijest o onome što jesu i kamo pripadaju.

Odgovornost djece prema materijalnom okruženju, prema sebi samima i drugima, a posebno prema prirodi i njezinim resursima promovirali smo kroz Agazzi metode: vježbe praktičnog života (serviranje, pospremanje, svaka stvar ima svoje mjesto, briga o sebi, aktivnosti vezane uz vrt i jezero, senzo - motornu stazu i kućicu za istraživanje u prirodi).

Odgovornost prema stvarima poticali smo upotrebom medaljica i znakova. To su također bili elementi Agazzi metode. Korištenjem medaljica djeca su sama razvijala red u igri, raspoređivala se po centrima aktivnosti pomoću medaljica.

Znakovi su pomagali djeci da znaju gdje je čemu mjesto, pomoću znakova uvodili su red. Također znakovi su služili za razlikovanje privatnog vlasništvo djeteta od tuđeg.

Kroz vježbe praktičnog života (po Agazzi metodi) djecu smo svakodnevno poticali na rukovanje stvarnim predmetima (i onim lomljivima) i stvarali naviku čuvanja stvari bez obzira da li su lomljive ili nisu.

Odgovornost prema sebi razvijali smo potičući samostalnost; da se djeca sama izuvaju, obuvaju, presvlače, spremaju svoje stvari, da budu samostalna u obavljanju higijenskih potreba te da razvijaju zdrave navike kao što su pranje zubi i pravilno pranje ruku.

Osim odgovornosti prema stvarima djeca su učila i odgovornost prema prostoru na način da su čistili sobu dnevnog boravka nakon igre i poslije jela, meli garderobu nakon dolaska iz dvorišta.

Odgovornost prema drugima ima posebno mjesto u Agazzi metodi te je nazvano: Stariji pomažu mlađima. Tako je svako veće dijete izabralo svog malog prijatelja kojemu je pomagalo i za kojeg se brinulo. Na taj način djeca su učila kako biti dobar čovjek. Izvan Vrtića, kroz projekt Činimo dobro zajedno, poticali smo djecu na društveno odgovorno ponašanje i brigu za starije (posjetili smo Dom za starije i nemoćne osobe i sakupljali igračke za potrebite obitelji).

Odgovornost prema prirodi poticali smo aktivnostima kojima smo kod djece izazivali divljenje prema fenomenima u prirodi, pogotovo tome kako od male sjemenke naraste biljka koja nam daje plodove za hranu. Obradili smo gredicu u vrtu na kojoj smo zasadili grašak i na kraju ga ubrali i pojeli. Radili smo u vrtu: kopali, sadili, presađivali,

plijevali i zalijevali. Kroz ekološke teme poticali smo djecu da pri crtanju koriste obje strane papira kako bi čuvali šume od rušenja stabala za dobivanje papira, poticali ih da štede vodu pri pranju zubi...

Kroz **aktivnosti malih ruku i muzej tričarija** djeca su sakupljala beznačajne stvarčice i materijale od kojih smo izrađivali mala umjetnička djela i igrali razne igre za razvoj jezičnih kompetencija. U tim aktivnostima smo uz recikliranje poticali **kreativnost** djece u likovnom stvaranju neoblikovanim materijalom i jezičnom izražavanju. Kreativnost smo poticali i kroz istraživačko spoznajne aktivnosti kao na primjer s agregatnim stanjima vode kada su djeca imala priliku slikati ledom u boji, zatim temperama po snijegu...

U žutoj skupini odgojitelji posebno ističu usvajanje ovih vrijednosti:

Vrijednosti **autonomije** ostvarivali smo kroz poticanje inicijativnosti i samoorganiziranja u oblikovanju aktivnosti, potičući djecu da misle, odlučuju i djeluju samostalno, gradeći fizičko i socijalno okruženje prihvaćanja i podržavanja u kojem je dijete moglo razvijati svoju neovisnost, samopouzdanje te postajati sve autonomije.

Prirodnu **kreativnost** djece njegovali smo i razvijali aktivnostima različitog izražavanja i stvaranja, potičući one aktivnosti koje se oslanjaju na stvaranje, a ne na puko ponavljanje i uvježbavanje. Veću važnost smo davali samom stvaralačkom procesu, a ne rezultatu procesa. Unutar različitih centara strukturom sredstava i materijala poticali smo djecu na različite simboličke izričaje putem: likovnih, grafičkih, kinestetičkih, verbalnih, gestikulacijskih i drugih ekspresivnih modaliteta.

Sukladno Nacionalnom kurikulumu za rani i predškolski odgoj odgojitelji su radili na ostvarivanju ciljeva koji se odnose na osiguravanje **dobrobiti za dijete** i to: **osobne i tjelesne, obrazovne, emocionalne i socijalne dobrobiti**. Slijedom znanstvenih spoznaja o dječjem razvoju i mogućnostima njihova odgoja i obrazovanja stvarali smo uvjete za razvoj i učenje kroz igru ne propisujući unaprijed sadržaje dajući djeci pravo izbora.

Naš kurikulum polazio je od toga da je dijete svjesno i aktivno biće sposobno za komunikaciju s okolinom i zato smo osiguravali što raznovrsniju i bogatiju interakciju s okruženjem kako bi dijete istraživalo i učilo „čineći.“ Bilo je to zajedničko življenje djeteta s drugom djecom i odraslima ispunjeno uvjetima koji su sukladno Nacionalnom kurikulumu

za rani i predškolski odgoj osiguravali **OSOBNU I TJELESNU DOBROBIT** tako da su **djeca u dobi od:**

1- 2 godine

- zadovoljila svoje individualne potrebe za hranom, boravkom na zraku (kroz svakodnevnu igru u dvorištu Vrtića tijekom cijele godine) i kretanjem,
- savladala prirodne oblike kretanja, naročito hodanje, trčanje i puzanje, (posebno ističemo L.O. koji je uključen u skupinu u dobi od 13 mj. te nije samostalno hodao a do kraja pedagoške godine je savladao sve nabrojane prirodne oblike kretanja sukladno svojoj dobi),
- uz novi set elemenata za vježbanje motorike sva djeca osim L.B. su savladala penjanje, puzanje, hodanje po neravnoj podlozi, spuštanje, te su sva djeca u dobi iza 2 godine savladala skok u dubinu,
- 80% djece je usvojilo vještinu penjanja izmjenjujući noge na 4-6 stepenica, te spuštanje uz pomoć tobogana,
- 90% djece s navršениh 2 godine je usvojilo higijenske navike i osamostalilo se u održavanju osobne higijene.

3 godine:

- sva su djeca zadovoljila svoje potrebe za aktivnostima, odmorom i boravkom na zraku te zdravom prehranom,
- 90% djece usvojilo je higijenske navike,
- sva djeca mogu skakati na jednoj nozi,
- sva su djeca savladala penjanje i spuštanje,
- 95% djece poboljšalo je finu motoriku i koordinaciju pokreta.

4 godine:

- sva su djeca usvojila zdrav način života i navika korisnih za zdravlje djeteta,
- 95 % djece usvojilo je rezanje papira čvrstim potezima,
- sva su djeca razvila prirodne oblike kretanja (poskakivanje, bacanje, gađanje),
- 95% djece postalo je samostalno u svladavanju higijenskih navika i životno praktičnih i radnih aktivnosti,

- sva su djeca usvojila pravilno držanje tijela te organizirano kretanje i postavljanje u kolonu i krug.

5 godina:

- sva su djeca usvojila zdrav način života,
- sva su djeca usvojila samostalnost u oblačenju i svlačenju i urednom odlaganju,
- sva su djeca postala samostalna u uzimanju obroka i korištenju pribora za jelo,
- sva su djeca razvila osnovne pokrete i njihovu preciznost,
- 90% djece usvojilo je vježbe za jačanje krupnih mišićnih skupina, pravilno držanje tijela, pravilan razvoj stopala, vježbe za razvoj snage i jačine.

6 i 7 godina:

- sva su se djeca osamostalila u svim aktivnostima,
- sva su djeca usavršila motoriku, koordinaciju pokreta i ravnotežu,
- sva su djeca razvila finu motoriku i koordinaciju oko-ruka,
- sva su djeca savladala izvođenje plesova hodanjem, trčanjem i poskocima.

OBRAZOVNA DOBROBIT – na nju smo djelovali integrirano potičući sva područja razvoja i izbjegavajući kontrolirano učenje. Na temelju procjene znanja, interesa i mogućnosti djece omogućili smo njihov daljnji razvoj izmjenama u okruženju i raspravama s djecom i djece međusobno. Potaknuti interesom djece za velikim smetlarskim kamionom koji su često kroz prozor promatrali, dobili smo ideju za eko projekt koji smo kasnije nazvali „Moj otpad, moja odgovornost“. Djeca su kroz ovaj projekt u centru žive prirode, koji je bio bogat materijalima koje smo stalno dopunjavali, te u bogatoj okolini Vrtića koji obiluje različitim prirodnim fenomenima biljnog i životinjskog svijeta, razvijala osnovne kompetencije u prirodoslovlju.

Djeca su doživljavala prirodu svim osjetilima, razvijala spoznaju o važnosti čuvanja prirode, shvaćala ljepotu prirode koju čovjek svojim djelovanjem nije narušio, svakodnevno se odgovorno ponašala spram prirode i izgradila svijest o ispravnosti vlastitih postupaka. Aktivno su učila i stjecala nove spoznaje i iskustva o eko – problemima, davala nove eko – ideje, donosila odluke i poduzimala akcije, suradnički stjecala znanja i pronalazila rješenja.

Provodili smo akcije zaštite, uređenja i očuvanja okoliša u suradnji sa roditeljima, omogućili smo djeci obilje direktnih kontakata s neposrednom okolinom u vrtićkom okruženju i izvan njega na prirodnim zemljanim terenima. Djeca su doživljavala i opažala pojave i promjene u prirodi kao posljedicu vremenskih utjecaja ili djelovanja čovjeka. Razvila su sposobnost rješavanja problema praktično djelujući i surađujući na očuvanju prirode i svojeg životnog okoliša.

Djeca od 1. – 2. godine

Kroz „pedagogiju igre“ poticali smo djecu na učenje i razvoj njihovih kompetencija osiguravali smo uvjete za svakodnevni kontakt s prostorom, raznovrsnim sredstvima i njihovo doživljavanje svim senzornim modalitetima, a kontekstualni uvjeti su višestruko poticali djecu da:

- pravilno reagiraju na jednostavne upute,
- samostalno izabiru igračke i slikovnice, listaju ih, imenuju predmete na slici,
- igraju se s nepoznatom igračkom,
- istražuju,
- funkcionalno upotrebljavaju barem 5 predmeta,
- 50% djece imenuje najmanje 4 boje,
- djeca su radoznala, interesiraju se za istraživanje, isprobavanje, uočavanje u unutarnjim prostorima, u prirodi, u biljnom i životinjskom svijetu.

Djeca u 3. godini života

- 70 % djece je radoznalo, interesira se za istraživanje, isprobavanje, uočavanje u unutarnjim prostorima, u prirodi, u biljnom i životinjskom svijetu,
- 80% djece imenuje boje (najmanje 4),
- 60 % djece klasificira predmete prema kriteriju veličine, boje i oblika,
- 80 % djece postavlja pitanja radi saznavanja kako i zašto,
- 90 % djece imenuje dijelove tijela.

Djeca u 4. godini života

- 70 % djece poznaje namjenu svih prostora u Vrtiću,
- 70% djece je usvojilo znanja i iskustava o svijetu koji nas okružuje: ljudi i njihove aktivnosti, materijalna i duhovna dobra, biljni i životinjski svijet, vremenske karakteristike i prirodne pojave,
- 70% djece uočava prostorne i količinske odnose,
- 70 % djece razumije vremena; jučer, danas, sutra,
- 90 % djece pamti osobna imena,
- 90 % djece u aktivnostima se pravilno služi jednostavnim alatima.

Djeca u 5. godini života

- 80 % djece poznaju i istražuju osnovna obilježja biljnog i životinjskog svijeta,
- 80 % djece zapažaju i uspoređuju odnose među predmetima,
- 70 % djece imenuju količinske i vremenske odnose,
- 70 % djece usvojili su prometnu kulturu,
- 60 % djece broje i prepoznaju brojke do 10,
- 50 % djece prepoznaju slova i zanimaju se za čitanje.

Djeca u 6. i 7. godini života

- 90 % djece razvilo je veliku radoznalost i interes prema svemu što ih okružuje,
- 90 % djece razvilo je pažnju, koncentraciju, percepciju, svjesno i namjerno učenje i zapamćivanje,

- 80 % djece istražuju, pronalaze novo, uočavaju povezanost pojava kao uzrok i posljedicu,
- 80 % djece razvilo je ekološku svijest,
- 80% djece razvilo je prostornu i vremensku orijentaciju,
- 100 % djece prepoznaju brojke i pridružuju ih količini,
- 100 % djece mehanički broje.

SOCIJALNA I EMOCIONALNA DOBROBIT - uvjet za ostvarivanje ovog cilja bila je demokratska atmosfera našeg Vrtića ispunjena pozitivnim međusobnim odnosima suradnje, pomaganja, razumijevanja, prihvaćanja i poštovanja.

Takvo toplo ozračje je:

kod djece u 2. godini

- razvilo emocionalnu vezu prema odgojiteljima i prema svoj djeci u skupini (L.B. krajem pedagoške godine),
- razvilo zajedničku igru i izgradilo međusobne bliske odnose (svi osim L.B.),
- do kraja pedagoške godine sva djece su potaknuta na sudjelovanje u malim grupnim aktivnostima (pjevanje, pljeskanje, plesanje),
- djeca s navršene 2 godine znaju vlastitom idejom potaknuti ostalu djecu na igru,
- 80% djece je razvilo osjećaj za svoj predmet i zajedničke predmete,
- 70% djece je potaknuto na sudjelovanje u održavanju fizičkog reda među igračkama „svaka stvar ima svoje mjesto“ i održavanju higijene prostora,
- sva djeca znaju izraziti emocije riječima ili izrazom lica,
- sva djeca jedu samostalno i koriste pribor,
- sva djeca s navršene 2 godine znaju obuti cipele,
- 80% djece je potaknuto na pranje i brisanje ruku prije obroka,
- do kraja pedagoške godine sva su djeca u dobi od 2,5 godine, osim D.M. savladala obavljanje nužde uz malu pomoć, kao i kontrolu nužde tijekom dana, što nam je omogućilo njihov prelazak iz jasličke u vrtićku skupinu u mjesecu lipnju,
- novi namještaj „kutića kuhinje“ pridonio je velikom interesu sve djece i razvoju suradničkih

odnosa.

kod djece u 3. godini

- razvilo sigurnost i samopouzdanje djeteta u odnosu na sebe, odrasle i drugu djecu,
- razvilo suradničke odnose djeteta s drugom djecom i odraslima,
- razvilo samostalnost u svim aktivnostima,
- potaknulo kulturno ophođenje za stolom, u igri,
- potaknulo dogovaranje, kontroliranje emocija i želja, naučilo djecu na čekanje,
- potaknulo osamostaljivanje kod uzimanja obroka, korištenja pribora, svlačenja, oblačenja, obuvanja, održavanja osobne higijene i higijene prostora.

kod djece u 4. godini

- osamostaljivanje u primjerenim zadacima: oblačenje, zatvaranje zatvarača, pripremanje materijala i igračaka, održavanje čistoće prostora,
- razumijevanje osjećaja drugih,
- sposobnost rješavanja problema s vršnjacima koristeći zamjenu, upravljanje i pregovaranje.

kod djece u 5. godini

- razumijevanje pripadnosti obitelji, Vrtiću i društvenoj sredini,
- usvojenost društveno prihvatljivih ponašanja, poštovanje drugih i kulturno ophođenje,
- sklapanje prijateljstava, samostalno rješavanje problema,
- spremnost za suradničke igre i učenje, grupno donošenje odluka,

- pružanje podrške i pomaganje drugima,
- angažiranost i samostalnost u radu,
- čuvanje materijalnih dobara, prirode i prirodnih resursa.

kod djece u 6. i 7. godini

- usvojena su društveno prihvatljiva ponašanja, kulturno ophođenje u svim prilikama,
- spremnost za suradničke odnose u igri i aktivnostima,
- razvoj pravilnih odnosa prema prirodi i okruženju,
- interes za rad i radne aktivnosti, osamostaljivanje u svim radnjama,
- razvoj sigurnosti, samopouzdanja i pozitivne slike o sebi i svojim mogućnostima,
- prepoznavanje emocija preko geste, mimike ili intonacije glasa,
- razumijevanje i poštovanje emocija drugih ljudi.

4.2. IZVJEŠĆE O REALIZACIJI PROGRAMA ODGOJNO OBRAZOVNOG RADA PO DOBNIM SKUPINAMA

RADIONICE ZA PROMATRANJE DJECE

Bitne zadaće kurikuluma i programa odgojno obrazovnog rada ostvarivali smo kroz najpogodniji oblik rada s djecom, **radom na projektima kojima smo poticali njihove izražene interese i razvijali kompetencije.**

Rad na projektima pokazao nam se najboljim didaktičkim modelom oblikovanja odgojno-obrazovne prakse u kojem su djeca učila osobnom inicijativom, postavljala pitanja, samostalno razmišljala, promatrala, poduzimala određene aktivnosti vezane za temu projekta, istraživala i samostalno zaključivala. Na taj način razvijala su temeljne kompetencije za cjeloživotno učenje: kompetencije komunikacije na materinskom jeziku, komunikacije na stranom jeziku, matematičke kompetencije i osnovne kompetencije u prirodoslovlju, digitalne kompetencije, učiti kako učiti, socijalne i građanske kompetencije, inicijativnost i poduzetnost te kulturnu svijest i izražavanje.

Projektom smo povezivali i isprepletali različite aktivnosti koje su poticale sva područja razvoja djeteta. Projekt je bio skup različitih aktivnosti na temu koju su u pravilu birala sama djeca ponekad potaknuta intervencijom odgajatelja. U tu svrhu organizirali smo radionice za promatranje djece.

Proces rada bio je:

Formiranje ciljeva, zadaća i sadržaja projekta,

Rad na projektu,

Evaluacija i zaključak.

U skladu s agazijanskom metodologijom pripremili smo prostor, sredstva i materijale koji su potaknuli promicanje najvažnijih vrijednosti: međusobno uvažavanje i pomoć, prijateljstvo, uvažavanje različitosti i poštivanje društveno prihvatljivog ponašanja u općenito pozitivnom ozračju.

Radionice za promatranje djece provodili smo u mjesecu studenom kako bismo uzeli u obzir potrebe i interese svakog djeteta, te na temelju dobivenih podataka mogli planirati novi projekt. Djeca su bila podijeljena po dobi od 3, 4 i 5 godina.

Promatranje je bilo usmjereno na:

- odnos s odraslima,
- odnos s vršnjacima,
- odnos prema materijalima.

Odgojiteljice i stručni tim pratili su svakodnevne aktivnosti (**istraživačko spoznajne, različitog izražavanja i stvaranja te aktivnosti s kretanjem**), snimali ih i ispunili poseban **protokol praćenja** koji je služio kao polazište u utvrđivanju odgojnih ciljeva i aktivnosti.

Promatranje smo vršili kroz 3 radionice:

Aktivnosti različitog izražavanja i stvaranja, materijali: papiri raznih veličina i oblika, olovke u boji, pastele, ljepilo, škariće, tempere, kistovi...

Istraživačko spoznajne aktivnosti, materijali: zemlja, brašno, razne sjemenke, posuđe, lijevci i sita.

Psihomotoričke aktivnosti, materijali: kartonske kutije, platna različitih veličina, kocke, baloni...

Na kraju tri tjedna odgojiteljice su predstavile protokol praćenja na informativno-savjetodavnim sastancima sa stručnim timom, te ga koristile kao pomoć pri planiranju novih postupaka, stvarnih potreba i interesa djece.

Tako su nastali ovi projekti:

OTKRIVAM SEBE KROZ PRIČU „NEPOSLUŠNO MAČE“

Djeca starosne dobi 3 godine

Odgojiteljice: Sanja Katanec i Jelena Šaško

Nakon radionica za promatranje djece uočili smo interes djece za kretanjem, istraživanjem i međusobnim upoznavanjem (zajedno su bila djeca iz četiri odgojne skupine).

CILJ: Upoznavanje sebe i svog tijela, poticanje samostalnosti i suradnje s drugom djecom.

Djeca su bila uključena u rad po dobnim skupinama tri puta tjedno pri čemu se stvaralo primjereno odgojno – obrazovno okruženje u kojem dijete ima priliku ostvariti raznovrsne interakcije s prostorom, materijalima, drugom djecom i odgojiteljima.

Podupirali smo različite aspekte samoorganiziranih aktivnosti, te poticali djecu na preuzimanje odgovornosti za svoje izbore i ponašanja.

REALIZACIJA ZADAĆA KROZ PROCES RADA

Rad u dobnj skupini započeli smo biranjem imena za našu skupinu, djeca su predložila da se skupina zove Leptirići, te aktivnostima koje su u početku bile usmjerene na socijalizaciju djece kako bi se što bolje međusobno upoznala. Polazište za aktivnosti koje su uslijedile bila je priča „Neposlušno mače“ koja se od početka djeci jako sviđela te su se djeca uživjela u pojedine likove životinja te pomoću njih razvijala **zadace po iskustvenim područjima.**

1.TIJELO I POKRET

Utvdili smo da:

- sva djeca imaju dobru koordinaciju pokreta ruku i očiju,
- spretna su u baratanju predmetima,
- izražavaju vlastite emocije,
- 95% djece sudjelovalo je u jednostavnim igrama.

2. GOVOR I RIJEČ

- 70% djece se pravilno govorno izražava i sudjeluje u pričanju i prepričavanju priča, pjevanju kraćih pjesmica,
- 12% djece nisu uspjela biti koncentrirana (u vremenskom periodu) sukladno njihovoj dobi,
- sva djeca su se s oduševljenjem izražavala pokretima tijela uz glazbu te su vrlo brzo upamtili koreografiju pokreta.

3.PROSTOR – RED – MJERA

- 98% djece je klasificiralo predmete prema boji,
- sva djeca imenuju dijelove tijela i pravilno ih spajaju u cjelinu,
- djeca su usvojila ciljano kretanje prostorom.

4.STVARI – VRIJEME – PRIRODA

- sva djeca su iskazala potrebu za istraživanjem,
- prepoznaju osobno vlasništvo od zajedničkog.

5. PORUKE - OBLICI – SREDSTVA

- djeca su pokazivala interes za glazbeno izražavanje,

- djeca su kroz različite aktivnosti stekla znanja o likovnim tehnikama i mogućnostima upotrebe raznih materijala u svrhu likovnog izražavanja.

6. JA I DRUGI

- djeca su među sobom izgradila zajedništvo,
- razvila su empatiju, uvažavaju emocije drugih,
- djeca razlikuju, prepoznaju i imenuju primarne boje.

VREDNOVANJE

Tijekom zajedničkog rada u dobnoj skupini odlagali smo njihove radove u osobnu knjigu za svako dijete. Kroz izložene panoje u hodniku roditelji su bili upoznati s procesom rada. Krajem mjeseca svibnja roditeljima je bio predstavljen rad skupine na način da su djeca pokazala stečene kompetencije.

ZAKLJUČAK S PREPORUKOM ZA PLANIRANJE SLJEDEĆE PEDAGOŠKE GODINE

Iduće godine planiramo nastaviti rad u skupini s naglaskom na rast samopouzdanja, upoznavanje vlastitih emocija i uvažavanju tuđih te poticanje samostalnosti.

“EMOCIJE”

Djeca od 4 godine života

Odgojiteljice : Ružica Bjeličić i Dragana Pavić

Na temelju analize rezultata radionica za promatranje djece uočili smo u većoj mjeri interes i kreativno korištenje ponuđenih materijala, potrebu za igrom, druženjem, kretanjem, izražavanjem vlastitih emocija, dobru koncentraciju za rad i suradnju u manjim skupinama.

Osnovni **cilj** je bio razviti što kvalitetniju komunikaciju i izgradnju odnosa, temeljenih na toleranciji i empatiji te izražavanje pozitivnih emocija uz zadovoljenje iskazanih potreba i interesa djece.

S obzirom na to, cilj je realiziran 90%.

Osiguravali smo bogato prostorno materijalno okruženje koje je djecu motiviralo na aktivno stjecanje znanja.

Upoznavali smo emocije kroz različite aktivnosti.

Vrijednosti humanizma i tolerancije smo razvijali gradeći zajedništvo i osjećaj pripadnosti skupini, međusobno prihvaćanje sa svim svojim osobitostima koje se temelji na „odgoju za teškoće“ – ključne točke Pedagogije zajedništva. Po potrebi smo primjenjivali individualizirani pristup (V.S. – razvoj govora, D.G., D.S. – socijalizacija, R.B. – prihvaćanje uspjeha/neuspjeha).

Odgovornost djeteta prema sebi i drugome smo promovirali aktivnostima za izgradnju kvalitetnih odnosa, komunikacijskim tehnikama i općenito socijalno prihvatljivim ponašanjima.

Poticali smo odgovorno ponašanje aktivnostima vezanim uz izražavanje tzv. negativnih emocija, a da pritom ne ugrožavamo druge.

Usmjeravali smo djecu na samoprocjenu vlastitog djelovanja; sagledavanje postupaka i prevladavanje strahova.

Usvojili smo, kroz razne dramske igre, kako prevladati teškoće vezane uz emocije ljutnje/bijesa, tuge i straha.

Vrijednost autonomije smo ostvarivali aktivnostima „plan u ljutnji“, „tunel straha“ gdje su djeca u 95% slučajeva uspijevala prevladati teškoće vezane uz emocije straha i ljutnje. Prirodnu kreativnost djece nje govali smo različitim aktivnostima izražavanja i stvaranja.

REALIZACIJA ZADAĆA KROZ PROCES RADA

Odgojno obrazovni rad smo započeli igrama socijalizacije zbog što boljeg upoznavanja i povezivanja djece.

Temu smo razvijali uz priču „Pale sam na svijetu“ koju smo podijelili na pet cjelina vezano uz emocije sreće, tuge, ljutnje/bijesa, straha i ljubavi.

Cjeline su se međusobno nadopunjavale te smo se vodili potrebama i interesima djece.

Između ostalog djeca su pokazala interes za ples, različite vrste likovnog izraza, predmatematičke i predčitačke vježbe, prostorne odnose i dramske igre vezane uz emocije.

Realizirane su sljedeće bitne zadaće :

U **tjelesnom i psihomotornom razvoju** razvili smo sposobnosti komunikacije i oponašanja pokretom, sposobnost najučinkovitije motoričke vještine u postizanju cilja, sposobnost preciznosti – vještine u rezanju škarama u duge pruge, sposobnost stvaranja pokreta (ples).
Usavršili smo prirodne oblike kretanja.

U području **govor i riječ** razvili su vještinu slušanja i razumijevanje govora, sposobnost upotrebe govornog jezika u izražavanju doživljenog stanja i osobnih osjećaja, usvojili smo nove pojmove –obogatili rječnik.

U području **prostor, red, mjera** razvili smo snalaženje u prostoru, prostornu percepciju (gore, dolje, između, unutra, vani), sposobnost raspoznavanja količine, brojeva do 5, sposobnost predodžbe prema obliku i boji.

U području **poruke, oblici, sredstva** razvili smo sposobnost za crtanje, slikanje, kolaž, oblikovanje tijestom i plastelinom te kombinaciju tehnika, potaknuli interes za izražavanje glazbe – sviranje i pjevanje, te sposobnost identifikacije s likovima u priči.

U području **stvari, vrijeme, priroda** djeca su razvila sposobnost razumijevanja vremenskog slijeda događaja, sposobnost obrade prirodnih materijala i proširila spoznaje o prirodnoj i društvenoj sredini.

U području **ja i drugi** djeca su razvila sposobnost prepoznavanja i izražavanja emocija (sreća, tuga, ljutnja, strah, ljubav) bez narušavanja integriteta drugih, sposobnost prihvatanja različitosti, razvila su sposobnost prihvatanja teškoća, sposobnost suživota s drugima u pomaganju, povjerenju i suradnji, sposobnost veza među ljudima – prijateljstvo te sposobnost poštivanja pravila u igri.

VREDNOVANJE

Tijekom rada ostvarili smo ciljeve i realizirali zadaće što je bilo vidljivo na prezentaciji za roditelje (sudjelovalo je 85% djece). Uključili smo elemente odgojno obrazovnog rada : pjesmu, ples, recitiranje, dramsku igru. Odgojiteljice su u uvodnom dijelu pripremile prezentaciju na temu Djeca i emocije s konkretnim preporukama za postupanje u određenim situacijama vezanim uz emocije. Ponudile su prijedloge za razgovor kad je dijete tužno, kad se ljuti, kako afirmirati dijete... Prezentirali smo i fotografije djece u različitim aktivnostima.

Rad smo dokumentirali kroz panoje, fotodokumentaciju i osobnu knjigu koja je zamišljena da prikaže djetetova postignuća, ali sadrži i savjete i preporuke za roditelje iz stručne literature. Suradnju s roditeljima realizirali smo kroz individualne razgovore, pripremu prezentacije odgojno obrazovnog rada i uključivanjem u odgojno obrazovni proces – posjet vatrogascima.

ZAKLJUČAK S PREPORUKOM ZA PLANIRANJE SLJEDEĆE PEDAGOŠKE GODINE:

Nastaviti rad na razvoju kompetencija i potencijala djece. Staviti naglasak na razvoj govora, razvoj svih osjetila, međusobno prihvaćanje.

Osigurati individualni pristup za V.S.,D.G., L.R., L.S.

Razvijati koncentraciju i pažnju.

„U POTRAZI ZA SREĆOM“

Djeca starosne dobi 5 godina.

Odgojiteljice: Marusja Mesaroš i Slađana Milak

Nakon radionice za promatranje djece, uočena je velika potreba i interes djece za psihomotoričkim aktivnostima kako bi se kroz pokret oslobodili svoje velike energije.

Cilj: Razvoj cjelovite osobnosti djeteta s naglaskom na razvoj empatije te suradničkog ponašanja među djecom.

Djeca su bila uključena u rad po dobnim skupinama tri puta tjedno. Jednom tjedno provodili smo psihomotoričke aktivnosti u dvorani prema sadržaju priče.

Djeci se svakodnevno pružalo primjereno odgojno-obrazovno okruženje gdje je ostvarena interakcija s prostorom, materijalima, drugom djecom i odgojiteljima.

REALIZACIJA ZADAĆA KROZ PROCES RADA

Rad u dobnj skupini započeli smo biranjem imena za našu skupinu. Djeca su izabrala ime Školjkice. Prve aktivnosti bile su razne igre upoznavanja, glazbene igre, igre s pjevanjem te pokretne igre kako bi djeci omogućili što bolju socijalizaciju te međusobno povezivanje, prihvaćanje i upoznavanje.

Daljnje aktivnosti su temeljene na priči: „Princeza u potrazi za srećom“, pomoću koje su djeca razvijala zadaće po iskustvenim područjima.

Djeca su pokazala veliki interes za priču. Tijekom cijelog provođenja projekta priča je bila zanimljiva za uživanje u različite karakterne likove (princeza, kralj, kraljica, doktor, mačak, lane, Krullig, vjeverica, gljiva, vuk, zmaj, vještica, starica i dr.), što se vidjelo prilikom odabira likova za dramatizaciju priče.

Razvojne zadaće po iskustvenim područjima:

- **Tijelo i pokret**
  - zadovoljene su potrebe djece za kretanjem,
  - razvijena je sposobnost stvaranja pokreta-ples,
  - u 90% slučajeva djeca povezuju emociju i pokret,
  - 70% djece ima razvijenu finu motoriku šake.
- **Govor i riječ**
  - 85% djece razvilo je umijeće slušanja drugoga te pokazalo veliki napredak u

- samopouzdanju putem govorenja pred skupinom,
- sva djeca usvojila su kulturne obrasce bontona (molim, hvala, izvoli, oprostite),
  - 85 % djece izražava se punim rečenicama te želi govoriti o svojem stanju i emocijama.
- **Prostor, red i mjera**
    - 90% djece uspijeva slijediti, razumijevati i poštivati upute te pravila igre,
    - 90% djece uspijeva izvršiti klasifikaciju i serijaciju prema obliku i veličini,
    - 90% djece pravilno broji te uočava manje ili veće među sličnim i različitim skupovima.
  - **Stvari, vrijeme i priroda**
    - 90% djece shvaća vremenski slijed te uzročno-posljedične veze u prirodi te što iza čega slijedi po događajima vezanim uz godinu,
    - većina djece razvila je sposobnost poštovanja prema svemu što živi te ostvarila znatizelju prirodenu dječjem čuđenju svemu živom u svijetu.
  - **Poruke, oblici i sredstva**
    - kroz različite likovne tehnike i aktivnosti djeca su stekla likovni senzibilitet i sposobnost pravilne upotrebe istih,
    - većina djece interpretira doživljaj glazbe likovnim sredstvima -70%,
    - 90% djece razvilo je glumačke i komunikacijske vještine u igri uloga.
  - **Ja i drugi**
    - 95% djece razvilo je sposobnost poštivanja reda u razgovoru i aktivnostima te spremnost da se odgodi vlastita potreba za nešto reći kao i želja da se sluša prijatelja prije sebe,
    - većina djece razvila je empatiju,
    - 70% djece razvilo je umijeće ljubavi i kulturu davanja.

VREDNOVANJE

Tijekom rada u dobnoj skupini dokumentirali smo dječje radove u osobnu knjigu za svako dijete. Roditelji su bili upoznati s planiranim aktivnostima kao i cjelokupnim procesom odvijanja projekta putem izloženih sadržaja na panou u hodniku Vrtića. Rad skupine te usvojena znanja i vještine prikazali smo roditeljima krajem mjeseca svibnja u završnoj priredbi.

ZAKLJUČAK S PREPORUKOM ZA PLANIRANJE SLJEDEĆE PEDAGOŠKE GODINE:

S obzirom na postavljene ciljeve i zadaće smatramo da su u velikoj mjeri realizirani, što se vidi po postignućima djece. U sljedećoj godini planirati intenzivniji rad na razvoju fine motorike, razvoju grafomotorike i složenijim senzomotoričkim vještinama.

4.3. IZVJEŠĆE O OSTVARIVANJU KURIKULUMA PREDŠKOLE

Djeca starosne dobi 6 i 7 godina

Odgojiteljice: Andreja Skalički i Ivona Potočki

Kurikulum smo ostvarivali od 01. listopada 2016. do 31. svibnja 2017, u trajanju od 250 sati tijekom 30 tjedana, a održavao se 3x tjedno. S obzirom na planirane zadatke i pripremu okruženja, organizirali smo se po potrebi i u dva dijela (prijepodne i poslijepodne) u kraćem trajanju, a u pojedinim situacijama (posjeti i sl.) i duže od predviđenog trajanja. Program se održavao u sobi dnevnog boravka žute skupine koja je bila primjereno opremljena za rad s djecom u godini prije polaska u školu, ali koristili smo i ostale prostore Vrtića (hodnik, dvoranu, dvorište, igralište...)

Kroz kurikulum predškole nastojali smo zadovoljiti primarne dječje potrebe, dati im osjećaj sigurnosti i prihvaćenosti, omogućiti različite razvojne poticaje, te ih osposobiti za obveze koje ih očekuju u školi.

Cilj je bio svakom djetetu tijekom ove godine prije polaska u osnovnu školu omogućiti optimalne uvjete za potpun i skladan razvoj njegove osobnosti, razvijanje i unapređivanje kompetencija, zadovoljavanje interesa, stjecanje spoznaja i komunikacijskih vještina koje će im pomoći u prilagodbi na nove uvjete života i rada u školskom okruženju, te smatramo da je cilj gotovo u potpunosti ostvaren.

U skladu s Nacionalnim kurikulumom za rani i predškolski odgoj i obrazovanje u radu s djecom pred polazak u školu poticali smo i osnaživali **temeljne kompetencije za cjeloživotno učenje**. Odgojno-obrazovni **ishodi** predstavljaju jasno iskazane kompetencije, tj. znanja, sposobnosti, vještine, stavove, vrijednosti koje su djeca stekla i koja se iskazuju u ponašanju, pri rješavanju problema i na druge načine djelovanja.

1. OSOBNA KOMPETENCIJA

- **svijest o sebi** – 100% djece poznaje sebe: osobne podatke, podatke o obitelji, fizička obilježja, svoje potrebe, preferencije, interese, svoje sposobnosti, znanja, vještine,
- **samosvijest osjećaja** – 95% djece zna imenovati svoje osjećaje i govoriti o njima, znaju kakvi sve osjećaji postoje, razlikuju osjećaje od ponašanja, znaju

da imaju pravo izraziti sve osjećaje, ali na prikladan način, te razumiju da je moguće odabrati različite načine izražavanja i ponašanja u određenim emocionalnim stanjima,

- **samopouzdanje** – 90% djece slobodno i s povjerenjem pristupa drugom,
- **samopoštovanje** – 90% djece ponosi se sobom, svojim osobinama, prihvaća se i voli onakav kakav je,
- **emocionalna stabilnost i samoregulacija** – 95% djece najčešće su dobro raspoloženi, svladavaju lakše frustracije koje izaziva npr. strah od neuspjeha; kontroliraju emocije (osobito ljutnju), samoreguliraju ponašanje, iskazuju strpljivost, čekaju red,
- **samostalnost i neovisnost** – 95 % djece prihvaćaju odvajanje od roditelja, usvojili su kulturno – higijenske navike, samostalni su u jelu, poznaju kulturu ponašanja kod jela, važnost pijenja vode, piramidu zdrave prehrane, samostani su u odijevanju, brinu o svojim stvarima, pospremanju igračkaka i radnog prostora; slobodno koriste cijeli prostor za igru, te poznaju higijenu prostora i postupanje s otpadom (razdvajanje i pravilno odlaganje),
- **samozaštita** – 90% djece osviješteno je o potencijalnim opasnostima u „njemu samom“ i okolini (opasni predmeti, ponašanja, opasne igre), znaju što je prihvatljivo i dozvoljeno ponašanje, a što nije; vladaju osnovnim samozaštitnim vještinama (zna tražiti pomoć, reći ne), te znaju osnovna pravila ponašanja u prometu, put do škole, svoju adresu i važne telefonske brojeve.

2. SOCIJALNA I GRAĐANSKA KOMPETENCIJA

- **Prosocijalna ponašanja/ i empatija** – 95% djece dijeli s drugima prostor, igračke, materijale, vrijeme, informacije; pokazuju osjetljivost na emocionalna stanja i doživljavanje drugih, suosjećaju, te iskazuje brigu za druge,
- **Odnosi s vršnjacima** – 95% djece pozitivno pristupa vršnjacima, te imaju razvijene socijalne vještine (predstavljanje sebe, predstavljanje drugoga, započinjanje razgovora, slušanje, postavljanje pitanja, traži i daje pomoć, razumije i uvažava osjećaje, potrebe i prava drugih, konstruktivno rješava

probleme (dogovaranje, pregovaranje); ima pozitivan, prisan odnos s jednim, dva vršnjaka, zna se uključiti u igru vršnjaka,

- **Moralno rasuđivanje i odgovornost** – 80% djece donosi odluke i prihvaća posljedice svojih izbora, prihvaća pohvalu za stvari koje je dobro napravilo, preuzima odgovornost za pogreške, te se odgovorno ponaša prema samome sebi i prema drugim osobama, životinjama, biljkama i materijalnom okruženju
- **Prava i pravila** – 80% zauzima se za svoja prava i prava drugih, slijedi pravila skupine kojoj pripada, pravila uljudnog ponašanja (pozdravljanje, iskazuje zamolbe, zahvale), vrednuje poštivanje pravila i upozorava na nepoštivanje, sudjeluje u donošenju, mijenjanju pravila skupine,
- **Demokratsko odlučivanje** – 80% djece sudjeluje u raspravama, jasno i slobodno izražavaju svoje mišljenje, prihvaćaju mišljenje drugih, te prihvaćaju osnovne principe demokratskog odlučivanja i sudjeluju u njemu (daje ideje, predlaže rješenja),
- **Socijalna solidarnost** – 95% djece spremno je pomagati manjima, novoj djeci u skupini, jaslicama, odraslima u obavljanju njihova posla, te sudjeluju u humanitarnim akcijama (poklanjaju nešto svoje, izrađuju nešto za drugoga).

3. INICIJATIVNOST I PODUZETNOST

- **Samomotivacija, ustrajnost i odgovornost** – 70% djece motivirano je za samostalno obavljanje aktivnosti, razmišlja, planira i rješava probleme, uživa u procesu rada, želi završiti ono što radi, podnosi neuspjeh i pokušava ponovo; sposobno je samostalno isplanirati igru/aktivnost, predvidjeti tijek aktivnosti i privesti je kraju, odgovorno je,
- **Inicijativa, proaktivnost** – 70% djece iskazuje znatizeljnu za zbivanjima oko sebe: u socijalnim kontaktima, prema novim igrama i idejama, ima optimističan stav/volju za „rad“, socijalnim kontaktima, igrom, istraživanjem; pokazuje interes za novo i drugačije, prepoznaje važnost rada, povezuje osnovna znanja o zanimanjima i procesu proizvodnje/kako nešto nastaje, navodi smisao novca (opisuje zašto se štedi),

- **Kreativnost** – 80% djece prepoznaje, inicira i oblikuje različite kreativne aktivnosti, te pronalazi originalne postupke rješavanja različitih problema,
- **Timski rad** – 85% djece pokazuje interes za suradnički rad u grupi, ponaša se tolerantno prema onima s kojima surađuje, izlaže svoja mišljenja, ideje i prijedloge; nesuglasje i konflikte rješava konstruktivno/ dogovaranjem.

4.MATEMATIČKA KOMPETENCIJA I KOMPETENCIJE U PRIRODOSLOVLJU I TEHNOLOGIJAMA

- **Pažnja** – 70% djece lako se koncentrira na zadatak, može voljno usmjeriti pažnju i usredotočiti se na određenu aktivnost/sadržaj, dovršava započetu aktivnost,
- **Opažanje/percepcija** – 80% djece opaža svijet oko sebe svim senzornim modalitetima:dodirom, sluhom, vidom, okusom, njuhom,
- **Pamćenje** – slušno – 90% djece pamti i reproducira pjesmice i priče
vizualno – 85 % djece pamti i reproducira detalje vizualnih podražaja,
namjerno – 80% djece pamti, npr. domaći zadatak,

slijedi višestruke upute date njemu osobno ili grupi,
- **Temeljne misaone operacije** – 80% djece služi se temeljnim misaonim operacijama (klasifikacija/ grupiranje, razvrstavanje po bitnim elementima; serijacija/uspoređivanje i pridruživanje, stavljanje u niz određenim slijedom, po veličini, dužini, visini; decentracija/sposobnost usredotočenja na više svojstava predmeta-slaže slagalice s dva i više kriterija),
- **Stjecanje pojmova i odnosa među njima** – 90% djece prepoznaje i imenuje **boje, geometrijske likove i tijela**, koristi i razumije pojmove **prostornih odnosa**, koristi pojmove za označavanje **vremena**, te razlikuje **suprotnosti**,
- **Rješavanje problema** – 80% djece probleme rješava logičkim rasuđivanjem i zaključivanjem, na kreativan način , gledajući stvari iz drugačijeg kuta, pronalazeći različita rješenja,

- **Rana matematika** – 70% djece vlada procesima uspoređivanja, izjednačavanja i brojanja, prepoznaje brojke 1 – 10, razumije logiku osnovnih računskih operacija (za 1 više ili manje),
- **Informiranost o svijetu oko sebe** – 70% djece prepoznaje i imenuje pojmove: o biljnom i životinjskom svijetu, zanimanjima odraslih, prometnim sredstvima, materijalnim i duhovnim dobrima (tradicijskim i kulturnim obilježjima, važnim datumima, blagdanima),
- **Ekologija** – 80% djece prepoznaje ekološke probleme i smisao održivog razvoja (ponaša se odgovorno prema prirodnim i materijalnim dobrima/ne baca smeće, ne gazi cvijeće, ne trga igračke, štedljivo se odnosi prema prirodnim resursima/zatvara vodu, pažljivo troši papir; osviješteno je da se otpad može reciklirati ili korisno upotrijebiti).

5. UČITI KAKO UČITI

- **Motivacija i samoorganizacija** – 40% djece iskazuje unutarnju motivaciju za spoznavanje i učenje, prihvaćaju vanjske poticaje, te iniciraju i organiziraju vlastitu aktivnost,
- **Metakognicija/svijest o procesu vlastitog učenja i preuzimanje odgovornosti za taj proces** – 40% djece svjesno je kako saznati nešto novo, proširiti iskustva iskustvenim i aktivnim učenjem, u suradnji s drugima sukonstruira vlastita znanja, iskustva; zna objasniti kako je došlo do rješenja, te da može samo utjecati na učenje,
- **Samoevaluacija** – 60% djece analizira učinjeno i sagledava razloge uspjeha i neuspjeha (u vlastitim osobinama/upornost, koncentracija, ili vanjskim okolnostima/težak zadatak, ometa ga galama, gužva je).

6. KOMUNIKACIJA NA MATERINSKOM JEZIKU/JEZIČNO KOMUNIKACIJSKA KOMPETENCIJA:

- **Slušanje** – 90% djece je sposobno slušanjem primati obavijesti iz svoje okoline, aktivno sluša sugovornike, te ima razvijenu kulturu slušanja u različitim komunikacijskim situacijama i ulogama,
- **Razumijevanje jezika i govora** – 90% djece razumije u potpunosti svakodnevni govor svoje okoline, razumije višestruke upute, razumije da promjenama u intonaciji, ritmu i tempu govora mijenjamo značenje, te razumije nadređene pojmove/kategorije riječi/npr.voće, povrće, prijevozna sredstva...,
- **Jezično govorno izražavanje** – 85% djece pravilno izgovara glasove materinjeg jezika, zna uskladiti riječi u rodu, broju i padežu, počinju koristiti zavisno i nezavisno složene rečenice s pravilnim poretkom riječi, te pripovijedaju priču prema nizu slika/ili prepričavaju priču logičnim slijedom stvarajući uzročno – posljedične veze,
- **Jezična pragmatika/uporaba jezika, komunikacijska kompetencija** – 80% djece inicira i održava komunikaciju, odgovara na komunikaciju koju iniciraju drugi, izražava riječima svoje misli, potrebe, osjećaje i uvjerenja, daje upute vršnjacima, te se uspješno dogovara s drugima i dogovorom rješava konflikte,
- **Predčitačke vještine: fonološka svjesnost** – 90% djece svjesno je rime, uočava je i stvara, zna izdvojiti prvi i zadnji glas u riječima, riječi može rastaviti na glasove i glasove spojiti u smislenu riječ,
- **Poznavanje slova** – 85% djece razlikuje slova od glasova, počinje prepoznavati i imenovati slova, te shvaća vezu slovo – glas,
- **Pojam o tisku** – 90% djece uočava tisak u svojoj okolini, pokazuje interes za knjigu i čitanje, traži da im se čita, zna svrhu pisanih materijala, zna kako se rukuje knjigama, kao se knjige čuvaju, gdje se kupuju i posuđuju,
- **Razumijevanje organizacije teksta i pisma** – 70% djece prepoznaje riječi u tekstu kao zasebne vizualne jedinice, uočava znakove interpunkcije, te tehniku čitanja i pisanja – s lijeva na desno i odozgo prema dolje,
- **Predvještine pisanja** – 70% djece pravilno drži tijelo pri pisanju, ima pravilnu orijentaciju na papiru, zna napisati svoje ime i neke kraće riječi.

7.OSNOVE KOMUNIKACIJE NA STRANIM JEZICIMA

- **Osnove kompetentnosti komunikacije na stranim jezicima** – 80% djece razlikuje kada osoba govori na hrvatskom i na stranom jeziku, pokazuje interes za učenjem stranih riječi, te zna nekoliko stranih riječi i smisleno ih koristi (npr.brojanje).

8.KULTURNA SVIJEŠT I IZRAŽAVANJE

- **Kulturni identitet** – 70% djece shvaća osnovne pojmove o lokalnoj, nacionalnoj i europskoj kulturnoj baštini - prepoznaje i opisuje nekoliko glavnih kulturnih dobara svoga kraja, grada, države/npr. građevine, himnu, grb, zastavu, običaje, tradicionalne predmete, blagdane itd., te imenuje svoj grad, državu,
- **Interkulturalizam** – 60% djece razumije kulturnu raznolikost u Europi i svijetu, prepoznaje običaje drugačije od naših, te zna nabrojati nekoliko europskih država i gradova,

- **Kreativno izražavaju** ideje, iskustava i osjećaje u nizu umjetničkih područja,

Glazba – 80% djece uočava razlike u visini i trajanju tonova, glasnoći i boji zvuka, promjeni ritma i mjere, pamti nekoliko melodija i ponavlja ih, te svira malim instrumentima: štapićima, zvečkama, trianglima, ksilofonu...;

Ples – 85 % djece spontano se kreće u ritmu glazbe, prati zadanu koreografiju, te povezuje i primjenjuje naučeno kroz ples u drugim kompetencijama, sudjeluje u plesnim igrama,pjeva i recitira pjesme,

Kazalište – 70% djece pokazuje interes za sudjelovanje u dramaturgijama i stvaranju dramskih djela,

Vizualna umjetnost/likovna – 95% djece slobodno se izražava koristeći razne likovne tehnike, pokazuje interes za sudjelovanje u stvaranju crteža, slika., te kreativno koristi i kombinira različite materijale i tehnike.

9. DIGITALNA KOMPETENCIJA

- **Osnove medijske pismenosti** – 90 % djece usvojilo je početna znanja iz područja informacijsko – komunikacijske tehnologije/prepoznaje i imenuje osnovne pojmove: računalo, telefon fotoapararat, video, televiziju..., njihove osnovne dijelove i funkciju.

10. MOTORIČKA KOMPETENCIJA

- **Poticanje razvoja osnovnih motoričkih sposobnosti** – 95% djece razvilo je osnovne motoričke sposobnosti: koordinaciju, ravnotežu, preciznost, snagu, izdržljivost, fleksibilnost, brzinu,
- **Poticanje razvoja osnovnih oblika kretanja** – 95% djece **hoda** sigurno, sitnim i krupnim koracima, promijenjenim tempom, na prstima i peti, mijenja pravac kretanja, hoda bez prekida do 25 min;**stoji** na jednoj/drugoj nozi, **poskakuje** na jednoj nozi, **povlači se ispod prečke, baca i hvata loptu, skače u dalj** odizujući istovremeno obje noge,
- **Preciznija motorika** – opća i grafomotorika – 90% djece izvodi precizne pokrete rukama, šakama, prstima i usklađuje ih sa senzornim podacima/osobito vizualnim/: crta čovjeka s dijelovima i detaljima, boj unutar crta, izrezuje škaricama jednostavne oblike, lijepi papir, karton, oblikuje tijesto, glinu, plastelin...;velikim tiskanim slovima piše svoje ime; 80% djece sigurno povlači vodoravne, okomite i kose crte unutar omeđenih prostora, spaja crtom točke, točno precrtava jednostavnije likove, geometrijske oblike, dobro organizira razmještaj na papiru.

ZAKLJUČAK

Vjerujemo da je realizacija programa predškole svakom djetetu koje je u njega bilo uključeno u godini pred polazak u školu osigurala optimalne uvjete za potpun i skladan razvoj njegove osobnosti, te za razvijanje, unaprjeđivanje i stjecanje znanja koja će mu pomoći u prilagodbi na nove uvjete života, rasta i razvoja u školskom okruženju i omogućiti spremnost za nove oblike učenja.

4.4. POSEBNI PROGRAMI

4.4.1. KRAĆI PROGRAM RANOG UČENJA ENGLESKOG JEZIKA

Engleska igraonica s radom je započela 01.10.2016., 2x tjedno (ponedjeljak i četvrtak) – izvan redovitog programa, u trajanju od 45 minuta, te je u njen rad bilo uključeno 14-ero djece u dobi od 4 – 6 godina. Voditeljica je bila Andreja Skalički, odgojiteljica s položenim stručnim ispitom i B2 stupnjem engleskog jezika.

Program smo ostvarivali na hrvatskom jeziku s postupnim rastom udjela stranog jezika kroz sve odgojno – obrazovne sadržaje, aktivnosti i situacije. Komunikacija na jeziku ostvaruje se spontano i opušteno – primanjem i prenošenjem smislenih poruka, odnosno uporabom stranog jezika u prirodnim životnim situacijama, od trenutka pozdravljanja pri ulasku u grupu, pa preko organiziranih aktivnosti u manjim skupinama i individualno, u komunikaciji s odgojiteljem i drugom djecom.

Cilj našeg programa u užem smislu bio je poticati učenje engleskog jezika kao stranog jezika, ljubav za engleski jezik i njegovu aktivnu primjenu u svakodnevnim spontanim igrama i aktivnostima, upoznati elemente kulture engleskog govornog područja. Smatramo da je program uspješno ostvaren.

Za kvalitetnu realizaciju ciljeva i zadaća ovog programa osobito je bilo bitno stvaranje poticajnog okruženja u kojem se poštuju prava djeteta i u kojem je bogatstvo poticaja, kako socijalnih tako i materijalnih, koji omogućavaju djetetu/djeci optimalni i cjeloviti razvoj. Prema tome odgojno obrazovni rad odvijao se u bogato opremljenoj sobi dnevnog boravka odgojno obrazovne skupine po modelu Agazzi programa, obogaćene sa specifičnim didaktičkim sredstvima koja proizlaze iz „prirode“ ovog programa. Osigurane su didaktičke igračke, materijali (slagarice, lotta, puzzle, memory i sl.), slikovnice, dječje enciklopedije, slikovni rječnici, priručnici, audio i video oprema ..., te materijali koji su obogatili jezični unos djeteta (općenito su to: filmovi na engleskom jeziku, engleska glazba, interaktivne igre, povezivanje s vršnjacima iz socijalne okoline, i sl.) . Prostor smo obogaćivali u skladu s aktualnostima dječjeg života kao i sa slikovnim i drugim materijalima iz zemalja engleskog govornog područja.

Osnovni vokabular djeca su usvajala iz dobro poznatih, bliskih sadržaja i tema. Jezične i gramatičke strukture usvajali su kroz razne pjesmice, brojalice, priče, slikovnice i raznovrsne igre i dramatizacije. Djeca su, igrajući se u opuštenoj atmosferi postupno usvajala vokabular i jezične strukture koje primjenjuju u svakodnevnim situacijama:

- Pozdravljanje: (Hello! Good bye! Good morning! See you tomorrow! Have a nice weekend!)
- Predstavljanje: (My name is ... What 's your name? How old are you? I 'm five.)
- Imenovanje u svojoj okolini: (This is my teacher. That is my friend. Those are my slippers. Those are your boots.)
- Imenovanje dijelova tijela: (This is a nose. It 's an ear. These are eyes.)
- Imenovanje odjeće: (This is a dress, T-shirt, coat... There are trousers, jeans, boots...)
- Opisivanje vremena: (It 's sunny. It 's raining. It 's cloudy, hot, cold, foggy...)

Program smo provodili kroz tematske cjeline:

- All about me
- Me and my family
- My home
- Me and my friends, toys and play time
- Colours, numbers, shapes, size and quantity
- Time related terms
- The world around us (Food, Animals, Plants, Weather)
- Activities for special occasions

Tematske cjeline nisu bile strogo strukturirane. Njihova primjena slijedila je i prirodni tijek razvoja, odgoja i učenja djeteta predškolske dobi u konkretnom prirodnom okružju, odnosno konkretnog djeteta/djece. Slijedili smo kako interese djece tako i procjene odgojitelja o važnosti razvijanja i poticanja određenih govorno jezičnih kompetencija u najširem smislu riječi (materinji i strani jezik).

Kroz planirane i spontane dječje aktivnosti u dnevnim situacijama djeca su usvojila slijedeće funkcije:

- Pozdraviti i reći kako si (Dobar dan, kako si?),
- Predstaviti se i reći svoju dob (Ja sam Ana i imam 6 godina.),
- Tražiti nešto i zahvaliti na dobivenom (Molim loptu, Hvala!),
- Hrana koju vole / ne vole – nabrojiti,
- Imenovati i opisati prometna sredstva,
- Odgovarati na pitanja koja se odnose na svakodnevne aktivnosti,
- Reagirati na zapovijedi,
- Postavljati jednostavna pitanja i odgovarati na njih,
- Izražavati osjećaje i stanja,
- Igre u – paru, u manjim skupinama i sl.,
- Čestitati i znati imenovati blagdane i praznike Sretan Božić, Sretna Nova Godina, Sretan rođendan, Sretno Valentinovo, Sretan Uskrs.

Obrazovni ishodi po završetku programa:

RAZUMIJEVANJE		GOVOR		PISANJE
Slušanje	Čitanje	Govorna interakcija	Govorna produkcija	Pisanje
80% djece razumije poznate riječi i osnovne fraze koje se odnose na njega, njegovu obitelj i neposrednu konkretnu okolinu ako sugovornik govori polako i razgovijetno.	60% djece prepoznaje imena i riječi na plakatima ili slikama koje vidi u javnosti.	60% djece može voditi jednostavnu konverzaciju, postavljati i odgovarati na jednostavna pitanja o dobro poznatim temama ili da bi zadovoljili svoje potrebe.	70% djece koristiti jednostavne fraze i rečenice da bi opisalo gdje živi i s kim živi	50% djece pokazalo je interes za pisanje, te znaju napisati kako se zovu, gdje žive ili napisati kratku poruku.

Planove odgojno obrazovnog rada kreirali smo polazeći od propisanih standarda, programskih ciljeva, zadaća i individualnih potreba djece, te koristeći sistematski pristup, promatrali smo i bilježili napredak svakog djeteta ponaosob. Kontinuirano praćenje i

promatranje svakog djeteta ponaosob preduvjet je individualizacije procesa. Koristili smo i različite strategije kao što su foto i video zapisi, razvojne liste anegdotske bilješke „check liste“, različite dječje uratke, crtice iz razgovora s obitelji i sl. Sve to ugradili smo u tzv. MAPU DJETETA (PORTFOLIO) koju smo vodili za svako dijete ponaosob.

Roditelje smo kroz roditeljski sastanak i individualne razgovore nastojali upoznati s osobitostima našeg programa kako bi mogli procijeniti dobrobiti za vlastito dijete u kontekstu ponuđenog pristupa odgoju djeteta/djece te se opredijeliti za ponuđeno (samo izbor roditelja). Ponudili smo im široke mogućnosti kako neformalnih tako i formalnih oblika komunikacije. Upoznali smo roditelje s postignućima djeteta/djece u kontekstu navedenog programa - individualno, roditeljski sastanci i druženja, druženje djece i odraslih, tzv. ogledne aktivnosti za roditelje/obitelji i sl.

ZAKLJUČAK

U predškolskoj dobi djeca engleski jezik ne uče već ga usvajaju spontano, lagano i situacijski kroz igru, u svakodnevnim uobičajenim životnim situacijama i u posebno planiranim i izvođenim aktivnostima. Za stvaranje motivacije za daljnje učenje stranog jezika odnosno usvajanje temeljnih znanja i vještina, bitan je, pa čak i presudan, prvi susret sa stranim jezikom. Dijete može u sebi nositi ogromne potencijale, no ako nema dovoljno samopoštovanja i samopouzdanja da bi ih izrazilo, može se dogoditi da propusti brojne šanse i prigode koje mu se nude. Rano usvajanje stranih jezika u predškolskoj dobi treba biti u funkciji razvoja osjećaja sigurnosti, samopouzdanja, spontanosti i spremnosti za učenje drugih stranih jezika.

4.4.2. IGRAONICA ZA POTENCIJALNO DAROVITU DJECU

Cilj programa je omogućiti nadarenom ili potencijalno nadarenom djetetu maksimalan razvoj svih njegovih potencijala u svijetu antropološkog pristupa koji stavlja u središte osobu kao ljudsko biće sposobno da stvara odnose iznad i unutar svake raznolikosti s naglaskom na cjelovit rast, razvoj i odgoj djeteta.

Djeca uključena u rad igraonice prošla su testiranje psihologa, vanjskog suradnika, a tome je prethodila identifikacija od strane odgojitelja i pedagoga uz suglasnost roditelja. Roditelji su individualno upoznati s rezultatima testiranja.

Igraonica se provodila od mjeseca studenog do lipnja, jednom tjedno u trajanju od 90 minuta. Bilo je uključeno petero djece.

Zadaci i aktivnosti kretali su se od jednostavnijih prema složenijima.

Razvojne i odgojne zadaće bile u usmjerene na razvoj djeteta:

- dijete „kao životna klica“ koja teži razvoju, pri čemu su uvažene individualne mogućnosti i potrebe svakog djeteta uključenog u program,
- djeca su doživjela osobnu vrijednost u istraživanju i upoznavanju svojih sposobnosti i mogućnosti,
- bila su ustrajna u onome čime se bave unatoč razini postavljenog zadatka,
- djeca su razvila individualnost, ali i pripadnost grupi, Vrtiću, zajednici,
- izgradili su prijateljstvo i zajedništvo i međusobno pomaganje,
- razvili su znanja i vještine prema svojim interesima,
- kreativno su se izražavali kroz svoje radove,
- razvili su više razine misaonih procesa,
- razvili su komunikacijske sposobnosti i vještine.

Djeca uključena u igraonicu pokazala su visoku zainteresiranost za rad u igraonici i napredak u svladavanju poteškoća i prepreka da dođu do postavljenog cilja.

Roditeljima je prezentiran rad igraonice uz prisutnost psihologa, pedagoginje i odgojiteljice, voditeljice Sanje Katanec.

4.4.3. IZVJEŠĆE O RADU S DJECOM S POSEBNIM POTREBAMA I TEŠKOĆAMA U RAZVOJU

Nastojali smo poduprijeti inkluziju djece s posebnim potrebama u redovni program i kroz razne aktivnosti zadovoljiti njihove specifične potrebe.

U svrhu što kvalitetnijeg rada i rješavanja teškoća kod djece, važan faktor imao je timski rad koji je uključivao suradnju: roditelja, pedagoginje, logopeda, odgojitelja i Centra za odgoj, obrazovanje i rehabilitaciju u Križevcima.

U svim skupinama djeca su usvojila vrijednosti humanizma i tolerancije, pridavala važnost međusobnim odnosima i prihvaćanju različitosti.

Dječak A. B. (11.11.2011.) nakon dvije godine pohađanja Vrtića u Centru za odgoj, obrazovanje i rehabilitaciju u Križevcima, upisao se u DV Zraka sunca. Pohađa ga 3 puta tjedno, dok je 2 puta tjedno uključen u sustav defektološkog tretmana u COOR-u. Uključen je u logopedski tretman kod logopeda Centra, u individualni rad s edukacijskim rehabilitatorom te u tretmane senzorne integracije. Od ove pedagoške godine pohađa program predškole u sklopu centra i redovnog Vrtića.

Nalazi iz poliklinike za rehabilitaciju slušanja i govora SUVAG, logopedski nalaz, neuropedijatrijski nalaz, psihološki nalaz te iz opće bolnice Bjelovar-logopedski nalaz i mišljenje, upućivali su da se radi o poremećaju razvoja govora, govornog jezika, nespecificirani i. o. te ukazuju na blaže zaostajanje u kognitivnom razvoju.

U mješovitoj zelenoj skupini u Vrtiću nije imao posebnih adaptacijskih poteškoća. Povremeno je pokazivao potrebu za pažnjom koju izražava vrištanjem te traži kontakt dodirom. Samostalan je u hranjenju, osobnoj higijeni i svim životno praktičnim aktivnostima. Povremeno se uključuje u aktivnosti i rad skupine. Voli sudjelovati u motoričkim aktivnostima (vježbe, ples) a za likovne aktivnosti povremeno je tražio pomoć.

Djeca iz skupine vrlo dobro su prihvatila dječaka. Emocionalno je topao, izražava emocije prema odgojiteljima ili dragim osobama putem zagrljaja ili poljubaca. Ponekad kontakt s djecom uspostavlja guranjem i uzimanjem stvari iz ruku, kada se ne može verbalno izraziti ili kada nešto nije po njegovoj volji vrišti. A.B. pozitivno reagira na pohvalu koja mu predstavlja nagradu za dobro obavljen zadatak. Pažnja je kratkotrajna tako da aktivnosti treba često mijenjati i usmjeravati ga na novu aktivnost.

Povremeno koristi govor, odnosno naučene fraze za razgovor s odgojiteljima.

Stručni tim Vrtića uz konzultacije sa stručnim timom Centra, predlaže odgodu upisa u prvi razred u školskoj godini 2017./18. te predlaže nastavak polaska Programa predškolskog odgoja u Vrtiću Zraka sunca s naglaskom svladavanja programa predškolskog odgoja tri puta tjedno, te nastavak rehabilitacijskog programa predškolskog odgoja u COOR-u.

Dječak L.B. (14.11.2014.) je uključen u jaslice i primijetili smo odmah da ima neke poteškoće u razvoju. Nije komunicirao, pričao, pokazivao je gestama kad je nešto želio i odveo bi te do toga. U 11. mjesecu počeo je nositi naočale – konv. strabizam. Na početku ujutro je dugo spavao, nesiguran je kod promjene podloge. Samostalna igra bazira se na bacanju loptica ili drugih igračaka, jako voli zvučne predmete, ali u nekim situacijama pokazuje auditivnu preosjetljivost. Sada razumije jednostavne naloge, prepoznaje i imitira. Pažnja mu je i dalje kratkotrajna.

Na individualnom razgovorom s roditeljima, pedagogom i odgojiteljicama, dječak je upućen u COOR, Nakon promatranja i vježbi stručni tim COOR-a je dao slijedeće mišljenje i preporuku: „Dječak se senzorički nalazi u fazi učenja. Vidljive su poteškoće u samoregulaciji i pobuđenosti. Pokazuje ponašanja koja odgovaraju vestibularno proprioceptivnoj disfunkciji koja je primarno bazirana na nedovoljnoj osjetljivosti.“

Stručni tim Vrtića uz konzultacije sa stručnim timom Centra, predlaže roditeljima nastavak polaznja DV Zraka sunca ali također i uključivanje 3 dana u tjednu u predškolski odgoj COOR-a, gdje bi se uključio u individualne i grupne rehabilitacijske programe s odgojiteljicama i edukacijskim rehabilitatorom, u program senzorne integracije te u kasnijem razvoju u logopedski tretman. Ostanak u programu redovnog Vrtića važan je zbog razvoja socijalnih vještina.

4.4.4. IZVJEŠĆE O RADU S DJECOM S POREMEĆAJIMA JEZIČNO - GOVORNE KOMUNIKACIJE

U pedagoškoj godini 2016./2017. radila su dva logopeda. U rujnu je radila kolegica Maja Krušić kao zamjena za vrijeme porodiljnog dopusta. Tijekom rujna provodilo se testiranje djece i formiran je raspored polaznja logopedskih vježbi koji nažalost nije zaživio jer kolegica prelazi na drugi posao s početkom listopada.

Logopedska terapija odvijala se od veljače do početka lipnja, samo pola satnice zbog korištenja roditeljskog dopusta. Zbog smanjene satnice u logopedsku terapiju nisu bila uključena sva djeca koja su imala potrebu za istom.

U logopedsku terapiju bilo je uključeno 10-ero djece (8 predškolci, 2 djece petogodišnjaci). Petero djece mlađe dobi testirano je prema zahtjevima odgojiteljica i roditelja.

Zbog velikog broja djece koja su imala potrebu za logopedskom terapijom, logopedska se terapija povremeno odvijala u paru, gdje su se djeca grupirala vodeći računa o sličnosti govorno-jezičnih odstupanja.

vrsta govorno-jezičnog poremećaja	broj djece
Lambdacizam (poremećaj izgovora glasova L i LJ)	5
Rotacizam (poremećaj izgovora glasa R)	4
Sigmatizam(poremećaj izgovora glasova S, Z, C, Š, Ž, Č, Ć, DŽ i Đ)	7
Jezične teškoće	1

Najčešći su poremećaju izgovora glasova, gdje je najčešće zahvaćeno nekoliko glasova. Kod većine djece potrebno je raditi i na razvijanju predvještina čitanja i pisanja.

Kod troje djece u potpunosti su uklonjene teškoće. Ostali imaju potrebu za daljnjom logopedskom terapijom. Kod dvoje djece s logopedskom terapijom nastavlja se sljedeće pedagoške godine, dok ostali odlaze u školu.

Suradnja s roditeljima odvijala se putem individualnih razgovora. Od iznimne je važnosti naglašavati roditeljsku ulogu kao podršku logopedskoj terapiji.

Broj djece koja imaju potrebu za logopedskom intervencijom je iz godine u godinu sve veći, te je potrebno sve više raditi na prevenciji govorno-jezičnih teškoća, pravovremenom intervencijom i savjetovanjem. Također je važno istaknuti da je zbog povećanja broja djece koja imaju potrebu za logopedskom intervencijom sve teže pravovremeno uključiti svu djecu u logopedsku terapiju.

5. NAOBRAZBA I STRUČNO USAVRŠAVANJE

Posebno značenje pridavali smo kontinuiranom stručnom usavršavanju svih radnika, osobnom i profesionalnom razvoju te individualnom i timskom istraživanju odgojno obrazovne prakse.

Zadovoljavanje naših stručnih obrazovnih potreba usmjerili smo na razvoj **Kurikuluma Dječjeg vrtića Zraka sunca**, na kontinuirano osposobljavanje odgojitelja i ostalih stručnih radnika za zajedničko izgrađivanje kvalitete odgojno obrazovne prakse temeljene na suvremenim pristupima razvoju, odgoju i obrazovanju djece rane i predškolske dobi te partnerstvu s roditeljima. Stručno usavršavanje provodili smo **individualno, proradom stručne literature i grupno putem stručnih aktiva, radionica i stručnih skupova unutar i izvan ustanove**. U organizaciji Agencije za odgoj i obrazovanje, fakulteta, državnih i privatnih institucija sudjelovali smo kao predavači na seminarima i radionicama u Zagrebu, Križevcima, Puli i Poreču. Usavršavanje je pridonijelo profesionalizaciji rada svih odgojitelja kao i promicanju odgojiteljice mentorice Ružice Bjeličić u zvanje odgojitelja savjetnika od strane Agencije za odgoj i obrazovanje i Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta.

Bitna obilježja individualnog stručnog usavršavanja i ove pedagoške godine bila su samoizbor područja interesa i teme, istraživanje osobne odgojno obrazovne prakse, rada na projektima te razmjena iskustava sa sustručnjacima na stručnim skupovima, aktivima i radionicama. Neki su odgojitelji prezentaciju svojih postignuća u području individualnog stručnog usavršavanja iskazali na stručnim aktivima. Najviše je korištena i proučavana stručna literatura iz područja Agazzi pedagogije i razvoja djece predškolske dobi kao i literatura iz područja odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo (Maleš, Milanović, Stričević: *Živjeti i učiti prava*, Zagreb, 2003.) te iz područja socijalnih kompetencija (Deborah Plummer: *Dječje igre za razvoj socijalnih vještina*, Zagreb, 2010.)

Grupni oblici stručnog usavršavanja unutar Vrtića, stručni aktiv i radionice:

„Pedagogija zajedništva“

Nositelj: Anna Lisa Gasparini, pedagoginja

Stručni aktiv odgojitelja

Rujan 2016.

„Agazzi metoda-vježbe praktičnog života“

Nositelj: Jelena Šaško, odgojiteljica

Stručni aktiv odgojitelja

Rujan-listopad, 2016.

„Portfolio u odgojno obrazovnom radu“

Nositelj: Sanja Katanec, odgojiteljica

Stručni aktiv odgojitelja

Listopad 2016.

„Igre i ples za djecu“

Nositelj: Mirco Castelli, plesna radionica

Plesna radionica za odgojiteljice

Siječanj 2017.

„Orijentacijski plan i program odgojno obrazovnog rada.“

Nositelj: Ružica Bjeličić, odgojitelj savjetnik

Stručni aktiv odgojitelja

Siječanj 2016.

Tema: „Pružanje prve pomoći djetetu kod ozljeda“

Nositelj: glavna med. sestra

Radionica za odgojiteljice

Veljača 2017.

Tema: „Kazalište sjena“

Lutkarska radionica za odgojiteljice

Ožujak 2017.

**„Izješće o ostvarivanju Godišnjeg plana i programa te kurikulumu Dječjeg vrtića
Zraka sunca, unutarnja procjena kvalitete“**

Nositelj: Mirjana Bidoli, dipl. ped.

Radionica za odgojiteljice

Svibanj 2017.

Sudjelovali smo na stručnim skupovima izvan Vrtića kao nositelji tema:

Tema: "Odgoj i obrazovanje, inkluzija i solidarnost; područja , praksa i perspektive".

Nositelj skupa: Agencija za odgoj i obrazovanje, EDU, Dječji vrtić Zraka sunca

Listopad 2016.

Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Međunarodna konferencija prosvjetnih djelatnika

Nositelj skupa: Učiteljski fakultet Sveučilište u Zagrebu, s fakultetima iz Makedonje, Bugarske i Turske.

"Odgoj i obrazovanje, inkluzija i solidarnost; područja, praksa i perspektive", R. Bjeličić

Studenj 2016., Poreč

Regionalna Smotra projekata iz područja nacionalnog programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo vlade Republike Hrvatske

Nositelj skupa: Agencija za odgoj i obrazovanje

„Darujmo osmjeh gadu“, Ružica Bjeličić

Ožujak 2017.

Dječji vrtić Zraka sunca, dvorana Pokreta fokolara

Tema: Proslava 25. obljetnice postojanja gradića „Faro“

Nositelj susreta: Pokret fokolara

Travanj 2017.

Dvorana Pokreta fokolara, Križevci

Državna Smotra projekata iz područja nacionalnog programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo vlade Republike Hrvatske

Nositelj skupa: Agencija za odgoj i obrazovanje

„Darujmo osmjeh gadu“, Ružica Bjeličić

Svibanj 2017.

Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Zagreb

Motivacijski stručni skup „Najljepši školski vrt“

Nositelj skupa: Ministarstvo znanosti i obrazovanja i HRT

Svibanj 2017.

„Dijete i priroda“, Terezija Horvat

Dom mladih, Koprivnica

Sudjelovanje na stručnim skupovima izvan Vrtića kao sudionici:

Međunarodni stručni skup kineziologa, učitelja, odgojitelja

Nositelj skupa: Međunarodna mreža sportskih djelatnika Sportmeet- Pokret fokolara, Društvo športske rekreacije i zajednica športskih udruga Križevci

Listopad 2016.

Dvorana Pokreta fokolara, Križevci

Stručni skup za odgojitelje

Tema: „Provođenje i prezentiranje projekata iz Nacionalnog programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo“

Nositelj skupa: Dječji vrtić Smiješak

Listopad 2016.

Dječji vrtić Smiješak, Koprivnica

Gospodarski sajam Grada Križevaca, Ekonomija zajedništva

Nositelj skupa: Grad Križevci u suradnji s Pokretom fokolara- Ekonomija zajedništva

Studeni 2016.

Grad Križevci

Kampanja: „Čitaj mi“

Tema: Čitanje djeci od najranije dobi

Nositelj skupa: Gradska knjižnica „Franjo Marković“

Siječanj 2017.

Gradska knjižnica „Franjo Marković“, Križevci

Stručni skup odgojitelja

Tema: „Transdisciplinarni pristup u radu – prevencija i rano prepoznavanje poremećaja mentalnog zdravlja“

Nositelj skupa: Agencija za odgoj i obrazovanje

Veljača 2017.

Visoka tehnička škola, Bjelovar

Međunarodni susret Ekonomije zajedništva

Tema: Ekonomija zajedništva

Nositelj skupa: Udruga za ekonomiju zajedništva u suradnji s Međunarodnom komisijom zajedništva

Veljača 2017.

Dvorana Pokreta fokolara, Križevci

Stručni skup za ravnatelje

Tema: „Ravnatelj kao poslovodni i stručni voditelj dječjeg vrtića“

Veljača 2017.

Dječji vrtić, Križevci

Stručni skup za odgojitelje

Tema: „Poticanje razvoja pripovjednih vještina djece predškolske dobi“

Nositelj skupa: Agencija za odgoj i obrazovanje

Svibanj 2017.

DV Tratinčica, Koprivnica

Interdisciplinarni međunarodni stručni skup

Obilježavanje 20-e obljetnice dodjele nagrade Chiari Lubich za "Odgoj za mir" u Parizu u UNESCO.

Nositelj skupa: Pokret fokolara

Svibanj 2017.

Tema: „Stručno-metodička priprema za polaganje stručnog ispita“

Nositelj skupa: Agencija za odgoj i obrazovanje, DV „Malešnica“, Zagreb

Lipanj 2017.

Bitna obilježja grupnih oblika stručnog usavršavanja unutar i izvan Vrtića

Grupni oblici stručnog usavršavanja u kontekstu navedenih aktivnosti bili su u pravom smislu riječi u funkciji ostvarivanja dominantnog cilja razvoja kurikuluma Vrtića, podizanja razine kvalitete života i rada Vrtića te usklađivanje sa zahtjevima sadržanim u Nacionalnom kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje. Teme i aktivnosti u kontekstu stručnih aktivnosti i radionica proizlazile su iz neposredne odgojne prakse kao i individualnih potreba odgojitelja i odgovornosti za samoobrazovanje. Vjerujemo da će stručni radnici i dalje sve bolje i kompetentnije birati teme, sadržaje i područja koja će biti predmet njihovog kontinuiranog stručnog usavršavanja

Zaključak: Ovakav pristup stručnom usavršavanju obogatio je i proširio temeljna znanja i sposobnosti stručnih radnika te ga kao takvog mislimo nastaviti i slijedeće godine. Stečena znanja, vještine i iskustvo primjenjivat ćemo i nadalje u neposrednoj odgojno obrazovnoj praksi.

6. SURADNJA S RODITELJIMA

Naš cilj bio je kontinuirani rad na primjeni suvremenih oblika i modela suradnje s roditeljima u smislu razvoja partnerstva vrtića i obitelji. Nastavili smo proširivati uspješnu suradnju s roditeljima i drugim članovima obitelji gradeći međusobno povjerenje, otvorenost i toleranciju temeljenu na spoznaji da su roditelji primarni odgojitelji svoje djece i da ih oni najbolje poznaju.

Oblici partnerstva s roditeljima koje smo ostvarivali tijekom pedagoške godine:

Individualni razgovori za nove roditelje na kraju pedagoške godine (25 razgovora). Svaki tjedan individualni razgovori roditelja s odgojiteljicama i pedagoginjom. Individualni razgovori s roditeljima djece s poteškoćama i COOR-om (3 razgovora). Individualni razgovori s roditeljima djece jasličke dobi pri prelasku u vrtićku skupinu (8 razgovora),

Svakodnevna razmjena informacija,

Kutić za roditelje sadržavao je: odgojno-obrazovni program, proces rada, cilj i zadaće projekata, slike, jelovnik, obavijesti, mentalne mape, panoje za roditelje s radovima djece, fotografijama djece u aktivnostima te dječjim simpatičnim komentarima i uputama za roditelje kako bi mogli i kod kuće nastaviti aktivnosti,

mape koje smo izrađivali tijekom cijele godine dokumentirajući sve aktivnosti

koje su bile stalno dostupna roditeljima i čestim posjetiteljima Vrtića,

- Uključivanje roditelja, djedova i baka u aktivnosti i projekte te u kreativne radionice, jednom smo uključili mame i bake koje su zajedno s djecom pripremale kekse za stare i nemoćne osobe iz Doma Novak,
- Neposredno uključivanje roditelja u odgojni proces putem radionica za nove roditelje i djecu krajem kolovoza s ciljem upoznavanja djece s ambijentom u kojem će boraviti,
  - Roditelji su se uključili u humanitarnu akciju sakupljanja plastičnih boca i čepova, pomagali su u nabavi neoblikovanog materijala za aktivnosti koje smo provodili s djecom,
- Posjet skupine djece mnogim ustanovama u kojima rade roditelji,

- Radna akcija uređenja okoliša Vrtića, sudjelovali su radnici Vrtića, roditelji i djeca,
- Upitnik za roditelje gdje su izrazili svoje prijedloge, ideje, kritike i dr., kako bi pridonijeli poboljšanju kvalitete rada Vrtića. Sudjelovalo je 36 roditelja, 33 roditelja su zadovoljni i pohvalili su odgojno obrazovni rad Vrtića te odnos osoblja prema djeci i njima, napisali su puno pohvala, 3 roditelja su djelomično zadovoljni. Kao prijedloge roditelji su spomenuli: promjenu jelovnika, veću zdravstvenu zaštitu djece, manje skupine, ne česte promjene odgojiteljica po skupinama, više informacija na oglasnim pločama u vezi aktivnosti djece.

U ovoj pedagoškoj godini pripremili smo nekoliko roditeljskih sastanaka s tematikom:

- predstavljanje odgojno-obrazovnog rada DV Zraka sunca, te period privikavanja u Vrtiću, za nove roditelje, nositelji: odgojitelji, ravnatelj i stručni suradnik,
- odgojiteljice i pedagoginja Branka Lazar iz OŠ. Ljudevit Modec“ obradile su temu „Kako pripremiti dijete za polazak u školu?“,
- prof. Dario Sokač, tema: „Mala sportska škola“ ,
- Draženko Kovačić i prof. Šikić , tema: Ljetovanje djece na Pagu,
- Pedijatar dr.med. Tatjana Relić Niemčić , tema: „Dječje bolesti i preventivne mjere“,
- Prof. mr. Milan Čapalija, specijalist kliničke psihologije, tema: „Komunikacija s djetetom“
- Svi odgojitelji su predstavili aktivnosti i projekte roditeljima na kraju pedagoške godine, te organizirali svečanost odlaska predškolaca iz Vrtića.

Zaključak: U slijedećoj pedagoškoj godini i dalje ćemo uspješno razvijati partnerstvo s roditeljima i drugim članovima obitelji te im pružati još više mogućnosti za osobno uključivanje u aktivnosti odgojnih skupina. Obogaćivat ćemo kutiće za roditelje s još više povratnih informacija i zapažanja o aktivnostima djece kako bi u svakom trenutku znali što rade njihova djeca, zašto rade upravo to što rade i što to znači za njihov razvoj.

7. SURADNJA S VANJSKIM ČIMBENICIMA KOJI SU SUDJELOVALI U OSTVARIVANJU ZADAĆA KURIKULUMA I GODIŠNJEG PLANA I PROGRAMA RADA

Suradnju s vanjskim čimbenicima ostvarivali smo u svrhu suoblikovanja procesa odgoja i obrazovanja unutar našeg programa, s ciljem realizacije aktivnosti, dobivanja savjetodavne i materijalne potpore za razvijanje i unapređivanje rada.

Imali smo dobru suradnju s našim Gradom, Županijskim uredom državne uprave za odgoj i obrazovanje radi zadovoljavanja materijalnih potreba Vrtića i dobivanja stručne pomoći, zatim suradnju s Ministarstvom znanosti, obrazovanja i sporta, Sveučilištem u Zagrebu, Učiteljskim fakultetom te Agencijom za odgoj i obrazovanje radi stručne potpore, dobivanja smjernica za rad i ostvarivanja stručnog usavršavanja djelatnika. Suradnju smo ostvarivali s drugim vrtićima u koprivničko – križevačkoj, bjelovarsko – bilogorskoj, varaždinskoj, međimurskoj i zagrebačkoj županiji radi razmjene iskustava i unapređivanja odgojno obrazovnog rada.

Radi ostvarivanja načela kontinuiteta u odgoju i obrazovanju Vrtić je surađivao unutar razine sustava odgoja i obrazovanja, točnije sa osnovnim školama s ciljem usklađivanja zajedničkog djelovanja usmjerenog na dijete i njegove dobrobiti.

Ostvarivanje programa temeljili smo i na učenju izvan Vrtića, prvenstveno u prirodnim okruženjima kao i u onima koja su mogla obogatiti dječje doživljaje i iskustvo te zadovoljiti njihove interese. Vrtić je uvijek bio otvoren za suradnju sa svima koji su mu mogli pomoći u ostvarivanju zadaća, ponuditi djeci nova iskustva i doživljaje, popularizirati rad i učiniti ga što privlačnijim potencijalnim polaznicima. **To potvrđuje tabelarni prikaz naše suradnje:**

SURADNICI	PLANIRANI SADRŽAJ RADA	OSTVARENO
Grad Križevci, Odjel za društvene djelatnosti	-suradnja u osmišljavanju i realizaciji pojedinih segmenata odgojno-obrazovnog procesa (značajni datumi i događanja)	-posjet gradonačelnika Dječjem vrtiću -posjet djece Gradskoj upravi -sudjelovanje na Gradskim igrama vrtićanaca - sudjelovanje povodom Dana grada -sudjelovanje u utrci ulicama grada -nastup na Malom velikom križevačkom spravištu
Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Agencija za odgoj i obrazovanje	-organizacija i provođenje stručnog usavršavanja odgojno-obrazovnih djelatnika -stručna podrška i pomoć u realizaciji odgojno-obrazovnih zadaća i programa	-sudjelovanje na stručnim usavršavanjima za ravnatelje, odgojitelje i stručne suradnike dječjih vrtića kao sudionici i kao predavači
Sveučilište u Zagrebu Učiteljski fakultet	- suradnja u organizaciji i realizaciji stručne prakse studenata predškolskog odgoja i stručnog usavršavanja	-obavljanje stručne prakse studenata u vrtiću -stručni skup na temu. „Zajednica koja odgaja, obrazuje i uključuje“
Zavod za javno zdravstvo	-suradnja s pedijatrom i drugim specijalistima	-suradnja s pedijatrom, stomatologom, epidemiologom i drugim specijalistima (posjete, savjetovanje Haccp i dr.)
Osnovne škole : Ljudevit Modec, Vladimir Nazor	-suradnja vezana uz upis djece u prvi razred -kreativne radionice vrtićanaca u školama	-suradnja vezana uz upis djece, te posjeta predškolaca osnovnim školama -sudjelovanje u zajedničkoj akciji za Božić «Darujmo osmijeh» -suradnja u realizaciji međunarodnog projekta «Dijete zove dijete»

		- briga za voćnjak
Glazbena škola Alberta Štrige u Križevcima	-suradnja u organiziranju svečanih i zabavnih manifestacija i priredbi	-suradnja u organiziranju svečanih i zabavnih manifestacija i priredbi
Policajska uprava Križevci Kontakt policajac	-provođenje edukativnog programa	-za Dan policije prisustvovanje prezentaciji policijske opreme -kontakt policajac, provođenje edukativnog programa-prelazak ceste, korištenje sjedalica u autu
AMK Križevci	-suradnja u cilju razvoja samostalnosti i sigurnosti djece u prometu	-sudjelovanje na bicikljadi „Sigurno i vješto u prometu» -edukativne akcije: „Djeca prijatelji u prometu“, „Siguran put od kuće do škole“, „Vidi i klikni“
Hrvatska radio televizija	-suradnja u realizaciji radio i tv priloga o vrtiću	-projekt “Najljepši školski vrt“ -posjeta djece hrvatskoj radio televiziji
Muzej i galerija grada Križevaca	-suradnja u osmišljavanju i prezentiranju likovnog stvaralaštva i kulturno-povijesne baštine	-posjet muzeju
Vatrogasna zajednica grada Križevaca, Javna vatrogasna postrojba Križevci	-sudjelovanje prigodom obilježavanja mjeseca zaštite od požara i zaštitnika vatrogasaca, Sv. Florijana	-posjeta i razgledavanje izložbe vatrogasnih vozila prigodom obilježavanja mjeseca zaštite od požara i Dana vatrogasaca - edukacija djece
Gradska knjižnica-dječji odjel	-organizacija posjeta s ciljem navikavanja djece na druženje s knjigom -suradnja u osmišljavanju i prezentiranju dječjeg stvaralaštva i razvoju književnog izričaja	-organizacija posjeta i razmjena iskustava -radionice za Uskrs i Dan grada u sklopu projekta „Legende Križevačkog i Kalničkog prigorja“

Predškolske ustanove-vrtići (DV Križevci, DV Sv. Josipa, DV Čarobna šuma)	-suradnja u organiziranju stručnog usavršavanja odgajatelja i sudjelovanje na zajedničkim događanjima u gradu	-suradnja u organiziranju i realizaciji raznih manifestacija, stručnih aktivna i stručnih usavršavanja -posjete djece vrtićima
Domovi za starije osobe	-međugeneracijsko druženje -kultura davanja, prihvaćanje starijih i bolesnih osoba	-posjeta Domu za starije osobe uoči blagdana u okviru projekta «Darujmo osmijeh» -zajedničko sudjelovanje na priredbi za Božić u vrtiću -međusobno darivanje i međugeneracijsko druženje -rad u međugeneracijskom vrtu
Pučko otvoreno učilište	-organizacija vrtićkih priredbi i događanja u gradu	-suradnja pri organizaciji Velikog malog križevačkog spravišća -posjete kazališnim predstavama u gradu
Katehetski ured za školstvo Crkva-župni uredi	-suradnja pri organizaciji stručnog usavršavanja za odgojitelje	-stručni seminari -posjeta Crkvi i kapelici sv. Marka Križevčanina -dolazak župnika u vrtić
Centar za odgoj, obrazovanje i rehabilitaciju	-posjete uoči blagdana i na priredbe -stručna suradnja za djecu s poteškoćama	-prisustvovanje priredbama -stručna edukacija za odgojiteljice u vrtiću, savjetovanje i praćenje djece s poteškoćama
Međunarodna udruga EDU iz Rima	-provođenje Programa stručnog usavršavanja iz Pedagogije zajedništva i Agazzi metode	- stručni skupovi iz Programa stručnog usavršavanja iz Pedagogije zajedništva i Agazzi metode
Međunarodna udruga	- suradnja i sudjelovanje na stručnom skupu i u projektu	- suradnja i sudjelovanje na stručnom skupu

«Sportmeet»	«Sports4peace»	
Agazzi Institut i Dječji vrtić u Bresci	-suradnja u edukaciji i realizaciji Agazzi metode	-metodičke vježbe i stručna predavanja o Agazzi metodi u dječjem vrtiću i Institutu
Križevački poduzetnički centar		-savjetovanje u pisanju projekata -prisustvovanje na Gospodarskom sajmu
Zajednica sportskih udruga Grada Križevaca	-suradnja u realizaciji Olimpijskog festivala dječjih vrtića	-suradnja u realizaciji Olimpijskog festivala dječjih vrtića -odlazak na ljetovanje u odmaralište na Pagu -utrka ulicama grada
Udruga žena «Hera», Križevački likovni krug		-sudjelovanje na uskrsoj izložbi
Komunalno poduzeće		-ekološke aktivnosti za djecu povodom Dana planete Zemlje
Turistička zajednica, Križevci	-sudjelovanje u događanjima u gradu	-sudjelovanje djece na božićnom i uskrsoj programu te prodajnom sajmu -Dani kruha-Plodovi jeseni -fašnik -aktivnosti za Dan Grada
Gornjogradsko dobrotvorno i kulturno društvo „Lipa“		-sudjelovanje na uskrsoj izložbi «Pisanice prigorskoga kraja» -sudjelovanje na izložbi „Tikvijada“
Srednja obrtnička škola „Ivan Seljanec“	međugeneracijsko druženje	-zajedničke pripreme i sudjelovanje na priredbi za Božić
Udruga“ Dijete zove dijete“ iz Italije		-sudjelovanje bivših vrtićanaca u Školi za animatore i Dječjem aktivnom ljetu

Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja iz Zagreba		-sudjelovanje u samovrednovanju ustanova ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja
Dr.stomatologije Srebrenka Tkalić		- premazivanje zubi djeci u vrtiću
Udruga Maslačak		-posjeta vrtiću
Srednja gospodarska škola i Gimnazija		-učenici čitali djeci priče u vrtiću
American College u Kairu (Egipat)		-sudjelovanje na međunarodnom projektu „Odgoj za mir“
Udruga „Agata“		Sudjelovanje za „Dan narcisa“
Udruga osoba s invaliditetom		-kroz dijalog i likovne aktivnosti obilježili smo: međunarodni dan osoba s invaliditetom, međunarodni Dan rijetkih bolesti 2017. pod naslovom "Zagrli za rijetke, zagrlj lijepim riječima" i kampanju „Bijele vrpce“

Zaključak: Na kraju izvješća izražavamo svoje zadovoljstvo postignutom razinom kvalitete odgojno obrazovne prakse i kurikulumu našeg Vrtića. Svjesni činjenice da kvaliteta nije statična kategorija i da mora neprekidno rasti, za narednu godinu preuzimamo obvezu stalnog djelovanja u svrhu njezina unapređivanja. U tom smislu od pomoći će nam biti i ovo izvješće, a motivacijska snaga upućena nam poruka voditeljice Odjela za predškolski odgoj pri Ministarstvu znanosti, obrazovanja i sporta prof. Marije Ivanković koju prenosimo u cijelosti:

"Sjećam se našeg prvog susreta s predstavnicima Gradića Faro koji su me informirali o namjeri Pokreta Fokolara, o otvaranju Dječjeg vrtića „ZRAKA SUNCA“ u Križevcima, a kao da je jučer bilo, prohujalo je punih 20 godina od toga dana i tako je počelo moje druženje s prekrasnim ljudima širokog srca i tople duše u pedagogiji zajedništva u Gradu Križevcima kojemu to može biti na ponos..... Čast mi je pozdraviti vas sve u ime Ministarstva znanosti i obrazovanja i svoje osobno, jer s vama dijelimo radost zbog svih građana Gradića Faro, Pokreta Fokolara i sve djece i Vaših zaposlenika u najljepšem dječjem Vrtiću u Lijepoj našoj. .... Pozorno pratim Vaš rad i radujemo se svakom vašem uspjehu, jer je to ujedno i naš uspjeh i velik doprinos hrvatskom školstvu....“

